
Dokument zasedanja

A8-0175/2017

28.4.2017

POROČILO

o pobudi za učinkovito rabo virov: zmanjšanje živilskih odpadkov, izboljšanje varnosti hrane
(2016/2223(INI))

Odbor za okolje, javno zdravje in varnost hrane

Poročevalka: Biljana Borzan

VSEBINA

	Stran
PREDLOG RESOLUCIJE EVROPSKEGA PARLAMENTA	3
OBRAZLOŽITEV	27
MNENJE ODBORA ZA KMETIJSTVO IN RAZVOJ PODEŽELJA	30
INFORMACIJE O SPREJETJU V PRISTOJNEM ODBORU	40
POIMENSKO GLASOVANJE PRI KONČNEM GLASOVANJU V PRISTOJNEM ODBORU	41

PREDLOG RESOLUCIJE EVROPSKEGA PARLAMENTA

o pobudi za učinkovito rabo virov: zmanjšanje živilskih odpadkov, izboljšanje varnosti hrane (2016/2223(INI))

- ob upoštevanju sporočila Komisije z naslovom Zaprtje zanke – akcijski načrt EU za krožno gospodarstvo (COM(2015)0614),
- ob upoštevanju sporočila Komisije z naslovom Na poti h krožnemu gospodarstvu: Program za Evropo brez odpadkov (COM(2014)0398),
- ob upoštevanju svoje resolucije z dne 9. julija 2015 o učinkoviti rabi virov: prehod na krožno gospodarstvo¹,
- ob upoštevanju pisne izjave št. 0061/2015 z dne 14. oktobra 2015 o podarjanju neprodane užitne hrane dobrodelnim organizacijam,
- ob upoštevanju svoje resolucije z dne 19. januarja 2012 o tem, kako preprečevati nastajanje živilskih odpadkov: strategije za učinkovitejšo živilsko verigo v EU²,
- ob upoštevanju svoje resolucije z dne 7. junija 2016 o nepoštenih trgovinskih praksah v verigi preskrbe s hrano³,
- ob upoštevanju sklepov Sveta z dne 28. junija 2016 o izgubah hrane in živilskih odpadkih⁴,
- ob upoštevanju mnenja Odbora regij z dne 15. junija 2016 o živilskih odpadkih⁵,
- ob upoštevanju mnenja Evropskega ekonomsko-socialnega odbora z dne 20. marca 2013 o prispevku civilne družbe k strategiji preprečevanja in zmanjševanja izgub hrane in živilskih odpadkov⁶,
- ob upoštevanju posebnega poročila št. 34/2016 Evropskega računskega sodišča z naslovom Boj proti potratu hrane: priložnost, da EU izboljša učinkovitost rabe virov v verigi preskrbe s hrano,
- ob upoštevanju resolucije skupščine Združenih narodov za okolje z dne 27. maja 2016 o preprečevanju, zmanjševanju in ponovni uporabi živilskih odpadkov,
- ob upoštevanju študije z naslovom *Comparative Study on EU Member States' legislation and practices on food donation* (Primerjalna študija o zakonodaji in praksah držav članic EU v zvezi s darovanjem hrane) iz junija 2014,
- ob upoštevanju študije organizacije FUSIONS z naslovom *Food Use for Social*

¹ Sprejeta besedila, P8_TA(2015)0266.

² Sprejeta besedila, P7_TA(2012)0014.

³ Sprejeta besedila, P8_TA(2016)0250.

⁴ Še ni objavljeno v Uradnem listu.

⁵ Še ni objavljeno v Uradnem listu.

⁶ UL C 161, 6.6.2013, str. 46.

Innovation by Optimising Waste Prevention Strategies iz leta 2016 o ocenah količine živilskih odpadkov v Evropi,

- ob upoštevanju pregleda zakonodaje in politik EU z vplivom na živilske odpadke, ki ga je leta 2015 izvedla organizacija FUSIONS,
  - ob upoštevanju poročila organizacije FUSIONS iz leta 2014 z naslovom *Definitional Framework for Food Waste* (Opredelitveni okvir za živilske odpadke),
  - ob upoštevanju svetovnega standarda za evidentiranje izgub hrane in živilskih odpadkov ter poročanje o njih, ki je bil objavljen junija 2016,
  - ob upoštevanju študije Organizacije Združenih narodov za prehrano in kmetijstvo (FAO) iz leta 2013 z naslovom *Food wastage footprint Impacts on natural resources* (Odtis zavržene hrane – učinki na naravne vire),
  - ob upoštevanju študije FAO iz leta 2011 z naslovom *Global food losses and food waste* (Svetovne izgube hrane in živilski odpadki),
  - ob upoštevanju peticije *Stop Food Waste in Europe!* (Ustavimo nastajanje živilskih odpadkov v Evropi!);
  - ob upoštevanju milanske listine, sprejete med razstavo EXPO Milano 2015,
  - ob upoštevanju člena 52 Poslovnika,
  - ob upoštevanju poročila Odbora za okolje, javno zdravje in varnost hrane in mnenja Odbora za kmetijstvo in razvoj podeželja (A8-0175/2017),
- A. ker se po ocenah FAO vsako leto na svetovni ravni izgubi ali zavrže približno 1,3 milijarde ton oziroma približno tretjina (po teži) vse hrane, proizvedene za prehrano ljudi;
- B. ker je hrana dragocena dobrina; ker „prehranski sistem“ izkorišča številne vire, kot so tla, prst, voda, fosfor in energija, zato je učinkovito in trajnostno upravljanje teh virov izjemnega pomena; ker živilski odpadki povzročajo ogromne gospodarske in okoljske stroške, ki po ocenah FAO¹ znašajo 1,7 bilijona USD na leto na svetovni ravni; ker preprečevanje in zmanjševanje količine živilskih odpadkov zagotavljata gospodarske koristi za gospodarstva in celotno družbo ter hkrati zmanjšujeta okoljsko škodo;
- C. ker živilski odpadki povzročajo visoke socialne, gospodarske in ekološke stroške ter etične posledice; ker izgubljena ali zavržena hrana prispeva k podnebnim spremembam s svetovnim ogljičnim odtisom, ki ustreza 8 % svetovnih antropogenih emisij toplogrednih plinov, in pomeni potratu omejenih virov, kot so zemlja, energija in voda², skozi življenjski cikel proizvodov; ker presežki prehranske verige ne bi smeli neposredno postati živilski odpadki, kadar bi se lahko uporabljali za prehrano ljudi, in ker bi ustrezna zakonodaja o presežkih hrane lahko omogočila, da živilski odpadki

¹ Študija FAO z naslovom *Food waste Footprint. Impacts on natural resources* (Odtis zavržene hrane. Učinki na naravne vire); FAO, Rim, 2013.

² FAO, 2015. *Food wastage footprint & climate change* (Odtis zavržene hrane in podnebne spremembe).

postanejo vir;

- D. ker se glede na nedavne študije z vsakim kilogramom proizvedenih živil v ozračje sprosti 4,5 kg CO₂; ker se v Evropi s približno 89 milijoni ton odpadne hrane proizvede 170 milijonov ton ekvivalenta CO₂ letno, in sicer 59 milijonov ton ekvivalenta CO₂ letno v živilski industriji, 78 milijonov ton z domačo porabo in 33 milijonov ton drugje; ker je za proizvodnjo 30 % hrane, ki se ne zaužije, treba uporabiti dodatnih 50 % vodnih virov za namakanje, za pridelavo kilograma govedine pa je potrebnih 5–10 ton vode;
- E. ker so se glede na številne študije obsežne spremembe prehranskih navad izkazale za najučinkovitejšo metodo za zmanjšanje vpliva potrošnje hrane na okolje; ker je za vzpostavitev trajnostnega sistema proizvodnje in porabe hrane v Evropi potrebna celovita in enovita prehranska politika;
- F. ker po podatkih Svetovnega programa za hrano 795 milijonov ljudi na svetu nima dovolj hrane za zdravo in aktivno življenje; ker je slaba prehrana vzrok za skoraj polovico (45 %) oziroma približno 3,1 milijona vseh smrtnih primerov pri otrocih, mlajših od pet let; ker ima eden od šestih otrok na svetu prenizko telesno težo in eden od štirih zaostaja v rasti; ker je zato zmanjšanje količine živilskih odpadkov ne le gospodarska in okoljska, temveč tudi moralna dolžnost¹;
- G. ker je danes na svetu skoraj 793 milijonov ljudi podhranjenih², več kot 700 milijonov pa jih živi pod pragom revščine³ in imajo manj kot 1,90 dolarja dohodka na dan; ker bi zato vsako neodgovorno ravnanje z naravnimi viri, namenjenimi za proizvodnjo hrane, in vsaki živilski odpadki morali veljati za moralno nesprejemljive;
- H. ker bi manj živilskih odpadkov prineslo učinkovitejšo rabo zemljišč, boljše upravljanje vodnih virov in pozitivne posledice za celoten kmetijski sektor po vsem svetu ter bi okrepilo boj proti podhranjenosti v državah v razvoju;
- I. ker je EU podpisala agendo za trajnostni razvoj do leta 2030, ki jo je Generalna skupščina Združenih narodov sprejela 25. septembra 2015; ker je cilj trajnostnega razvoja št. 12.3 do leta 2030 na svetovni ravni zmanjšati količino zavržene hrane na prebivalca v prodaji na drobno in pri potrošnikih za 50 % ter zmanjšati izgube hrane vzdolž proizvodne in dobavne verige, vključno z izgubami pri primarni proizvodnji, prevozu in skladiščenju; ker OZN ocenjuje, da se bo svetovno prebivalstvo do leta 2050 povečalo z zdajšnjih 7,3 milijarde na 9,7 milijarde⁴; ker je zmanjšanje količine živilskih odpadkov ključni ukrep za zmanjšanje svetovne lakote in nujno, če želimo nahraniti rastoče svetovno prebivalstvo;
- J. ker se je forum za potrošniško blago, ki zastopa 400 trgovcev, proizvajalcev, ponudnikov storitev in drugih deležnikov iz 70 držav, javno zavezal, da bo do leta 2050, tj. pet let pred ciljem trajnostnega razvoja št. 12.3, prepolovil količino živilskih

---

¹ <https://www.wfp.org/hunger/stats>.

² *The State of Food Insecurity in the World 2015* (Stanje neustrezne prehranske varnosti za leto 2015), FAO, OZN.

³ *Development Goals in an Era of Demographic Change* (Razvojni cilji v dobi demografskih sprememb), Global Monitoring Report 2015/2016, Svetovna banka.

⁴ <http://www.un.org/en/development/desa/news/population/2015-report.html>

odpadkov, ki izhajajo iz dejavnosti njegovih članov;

- K. ker preprečevanje nastajanja živilskih odpadkov prinaša okoljske, socialne in ekonomske koristi; ker ocene kažejo, da se v EU vsako leto zavrže 88 milijonov ton hrane, kar ustreza 173 kg zavržene hrane na osebo, in ker se pri proizvodnji in odstranjevanju živilskih odpadkov v EU ustvari 170 milijonov ton emisij CO₂ in porabi 26 milijonov ton virov; ker stroški, povezani s to količino živilskih odpadkov, po ocenah znašajo približno 143 milijard EUR¹; ker po podatkih FAO na svetu zaradi lakote trpi 800 milijonov ljudi;
- L. ker si po podatkih iz leta 2014 55 milijona ljudi oziroma 9,6 % prebivalcev EU-28 ni moglo privoščiti kakovostnega obroka vsak drugi dan; ker je po podatkih iz leta 2015 118,8 milijona ljudi oziroma 23,7 % prebivalcev EU-28 bilo izpostavljenih tveganju revščine in socialne izključenosti²;
- M. ker se z zmanjševanjem količine živilskih odpadkov lahko izboljša gospodarski položaj gospodinjstev, ne da bi se znižal življenjski standard;
- N. ker se zaradi nepoštenih trgovinskih praks in cenovnega dampinga v prehranski panogi hrana pogosto prodaja pod dejansko vrednostjo, kar povzroča še več odpadkov;
- O. ker se hrana izgubi ali zavrže na vseh stopnjah prehranske verige, naj si bo pri proizvodnji, predelavi, prevozu, skladiščenju, prodaji na drobno, trženju in porabi; ker po ocenah, izvedenih v okviru projekta FUSIONS, največ živilskih odpadkov v EU ustvarijo gospodinjstva, in sicer 53 %, in sektor predelave, 19 %, tem pa sledijo maloprodaja z 12 %, primarna proizvodnja z 10 % in veleprodaja s 5 %³; ker te ocene kažejo, da bi imeli največji učinek ukrepi za zmanjšanje količine živilskih odpadkov v gospodinjstvih in sektorju predelave; ker večina živilskih odpadkov v državah v razvoju nastane zaradi infrastrukturnih in tehnoloških omejitev;
- P. ker so podatki v projektu FUSIONS pridobljeni iz različnih virov in na podlagi različnih opredelitev živilskih odpadkov;
- Q. ker iz projekta FUSIONS izhaja, da obstaja zelo malo meritev odpadkov v kmetijstvu, hortikulturi, akvakulturi, ribištvu ali drugih dejavnostih primarne proizvodnje; ker to onemogoča dobro oceno dejanskega obsega izgube hrane in živilskih odpadkov v Evropi;
- R. ker so ciljno usmerjeni ukrepi, ki upoštevajo deležnike in ustrezno stopnjo v verigi, primernejši za boj proti živilskim odpadkom, saj so težave, s katerimi se srečujejo, vsakovrstne;
- S. ker je študija, izvedena v Združenem kraljestvu v okviru programa *Waste and Resources Action Programme* (WRAP) leta 2015, pokazala, da bi se lahko izognili vsaj 60 % živilskih odpadkov, ki jih ustvarijo gospodinjstva, to hrano pa bi lahko porabili, če

---

¹ FUSIONS, *Estimates of European food waste levels* (Ocene ravni evropskih živilskih odpadkov), marec 2016.

² Eurostat, *People at risk of poverty or social exclusion* (Izpostavljeni tveganju revščine ali socialne izključenosti).

³ FUSIONS, *Estimates of European food waste levels* (Ocene ravni evropskih živilskih odpadkov), marec 2016.

bi z njo bolje upravljali¹;

- T. ker so nekatere izgube in odpadki na ravni primarne proizvodnje posledica standardov trgovcev na drobno v zvezi s specifikacijami proizvodov, preklicev naročil zaradi sprememb v povpraševanju potrošnikov ter prevelike proizvodnje, ki je posledica zahtev po odzivanju na sezonske potrebe; ker je kvarjenje živil v proizvodnji še eden izmed razlogov za izgubo hrane med njeno proizvodnjo;
- U. ker se po navedbah FAO v Evropi 20 % sadja in zelenjave, 20 % korenovk in gomoljnic ter 10 % oljnic in stročnic izgubi v kmetijstvu, nadaljnjih 5 % sadja in zelenjave ter korenovk in gomoljnic pa se izgubi po spravilu²;
- V. ker sadje in zelenjava, ki sta bila poškodovana v naravnih nesrečah, uničena ali zaradi izgubljenega trga ali nizkih cen ponovno vnesena v tla na družinskih kmetijah, za kmete pomenita izgubo naložbe in dohodka;
- W. ker gospodarski subjekti v verigi preskrbe s hrano pogosto internalizirajo stroške živilskih odpadkov in jih vključijo v končno ceno proizvoda za potrošnike³;
- X. ker je v posebnem poročilu Evropskega računskega sodišča št. 34/2016 obravnavano vprašanje, ali EU prispeva k učinkoviti rabi virov v verigi preskrbe s hrano z učinkovitim bojem proti živilskim odpadkom; ker ugotovitve poročila kažejo, da EU trenutno ni učinkovita v boju proti živilskim odpadkom ter da bi se obstoječe pobude in politike lahko učinkoviteje uporabljale za obravnavo problematike živilskih odpadkov; ker je v poročilu navedeno, da se je ambicioznost Komisije glede boja proti živilskim odpadkom znižala, kljub več zahtevam Evropskega parlamenta in držav članic po obravnavanju tega vprašanja; ker iz poročila izhaja, da so ukrepi, ki jih je doslej sprejela Komisija, razdrobljeni in neenakomerni ter premalo usklajeni; ker poročilo vsebuje priporočilo, naj Komisija: pripravi akcijski načrt za naslednja leta, upošteva živilske odpadke v svojih prihodnjih ocenah učinka, bolje usklajuje različne politike EU za boj proti živilskim odpadkom, pojasni razlago pravnih določb, ki lahko odvrtačajo od darovanja hrane, in razmisli o tem, kako olajšati darovanje hrane na drugih področjih politike;
- Y. ker se je Komisija, potem ko je vložila veliko sredstev in leta 2013 izvedla zelo uspešno javno posvetovanje, končno odločila, da ne bo objavila sporočila z naslovom *Building a Sustainable European Food System* (Vzpostavitev trajnostnega evropskega prehranskega sistema), čeprav so ga trije komisarji (GD za okolje, GD za zdravje in potrošnike ter GD za kmetijstvo in razvoj podeželja) že dokončali in odobrili; ker to sporočilo vsebuje številne dobre pristope za obravnavanje problematike živilskih odpadkov;
- Z. ker še nista bili oblikovani niti skupna dosledna opredelitev živilskih odpadkov niti skupna metodologija za merjenje živilskih odpadkov na ravni Unije, kar otežuje primerjavo različnih naborov podatkov in spremljanje napredka pri zmanjševanju

¹ WRAP, 2015. *Household Food Waste in the UK* (Živilski odpadki, ki jih ustvarijo gospodinjstva v Združenem kraljestvu).

² FAO (2011): *Global food losses and food waste* (Svetovne izgube hrane in živilski odpadki).

³ Posebno poročilo Evropskega računskega sodišča št. 34/2016 z naslovom Boj proti potratu hrane: priložnost, da EU izboljša učinkovitost rabe virov v verigi preskrbe s hrano, str. 14.

količine; ker težave, povezane z zbiranjem celovitih, zanesljivih in skladnih podatkov, predstavljajo dodatno oviro pri ocenjevanju živilskih odpadkov v EU; ker v tem poročilu živilski odpadki pomenijo hrano, namenjeno za prehrano ljudi, bodisi v užitni ali neužitni obliki, izločeno iz proizvodne ali dobavne verige, ki se zavrže na ravni primarne proizvodnje, predelave, proizvodnje, prevoza, skladiščenja, maloprodaje in potrošnikov, razen izgub pri primarni proizvodnji; ker je treba opredeliti „izgube pri primarni proizvodnji“;

- AA. ker je treba razlikovati med užitnimi živilskimi odpadki in neužitnimi deli odpadkov, da se preprečijo zavajajoči sklepi in neučinkoviti ukrepi; ker bi se morala prizadevanja za zmanjšanje količine živilskih odpadkov osredotočati na preprečevanje nastajanja užitnih živilskih odpadkov;
- AB. ker je protokol izgube hrane in živilskih odpadkov rezultat prizadevanj več deležnikov, na podlagi katerega je bil razvit svetovni standard za evidentiranje in poročanje, namenjen količinski opredelitvi hrane in povezanih neužitnih delov, ki so bili odstranjeni iz verige preskrbe s hrano¹;
- AC. ker lahko spremljanje količin hrane, ki se zavrže, pa tudi presežkov hrane in predelave hrane, omogoči bolj celosten pregled, koristen za oblikovanje dobrih politik na ravni EU;
- AD. ker hierarhija ravnanja z odpadki, vzpostavljena z okvirno direktivo o odpadkih² (preprečevanje nastajanja, priprava za ponovno uporabo, recikliranje, predelava in odstranjevanje), ne upošteva posebnosti živilskih odpadkov, ki predstavljajo zelo spremenljiv tok odpadkov; ker se z neporabljeno hrano in živilskimi odpadki na ravni EU trenutno ne upravlja po posebni hierarhiji; ker bi bilo treba vzpostaviti hierarhijo živilskih odpadkov, ki bi upoštevala celotno dobavno verigo; ker bi preprečevanje in ponovna uporaba za prehrano ljudi morala biti prednostna ukrepa;
- AE. ker bi z dobrimi spodbudnimi politikami lahko predelali presežke hrane in jih uporabili za prehrano ljudi;
- AF. ker obstajajo možnosti za optimizacijo uporabe nekdanjih živil in stranskih produktov iz prehranske verige pri proizvodnji krme;
- AG. ker se v nekaterih delih EU še vedno uporabljata sežiganje živilskih odpadkov in njihovo odlaganje na odlagališčih, kar je v nasprotju s krožnim gospodarstvom;
- AH. ker člen 9(1)(f) Uredbe (EU) št. 1169/2011 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 25. oktobra 2011 o zagotavljanju informacij o živilih potrošnikom³ določa, da morajo nosilci živilske dejavnosti navesti minimalni rok trajanja ali datum uporabe hrane;
- AI. ker zlasti potrošniki slabo razumejo označbe datumov na živilih; ker označba minimalnega roka trajanja pomeni datum, po katerem je živilo na splošno še vedno primerno za uživanje, vendar morda ne bo najboljše kakovosti, označba datuma uporabe

¹ Standard za evidentiranje izgub hrane in živilskih odpadkov ter poročanje o njih, 2016.

² Direktiva 2008/98/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 19. novembra 2008 o odpadkih in razveljavitvi nekaterih direktiv (OL L 312, 22.11.2008, str. 3).

³ UL L 304, 22.11.2011, str. 18.

pa pomeni datum, po katerem živilo ni več varno za uživanje; ker niti polovica državljanov EU ne razume pomena označb minimalnega roka trajanja (uporabno najmanj do) in datuma uporabe¹; ker se uporaba teh označb in njihovo razumevanje razlikujeta glede na državo članico, različne proizvajalce, predelovalce in distributerje, tudi če gre za enak proizvod; ker potrošniki pogosto ne morejo prebrati datuma na proizvodu zaradi tega, kako je natisnjen ali kje se nahaja;

- AJ. ker darovanje neprodane hrane vzdolž celotne prehranske verige prispeva k znatnemu zmanjšanju količine živilskih odpadkov, obenem pa pomaga ljudem v stiski, ki si ne morejo privoščiti določenih živil ali zadostnih količin hrane enake kakovosti; ker bi lahko pri tem imeli pomembno vlogo supermarketi in gostinski lokali;
- AK. ker evropski skladi, na primer Sklad za evropsko pomoč najbolj ogroženim, olajšujejo darovanje hrane, saj med drugim financirajo infrastrukturo za shranjevanje in prevoz darovane hrane; ker države članice tega sklada ne uporabljajo dovolj;
- AL. ker dobavo še vedno užitne presežne hrane pomoči potrebnim ovira ozko grlo v zmogljivosti distribucijskega kanala, v nekaterih primerih pa te zmogljivosti sploh ni; ker dobrodelne organizacije in institucije za socialno delo, ki jih vodi država ali lokalni organi, nimajo dovolj finančnih in človeških virov za prevoz in distribucijo užitne hrane, ki je na voljo za dobrodelne namene; ker to še posebej velja v najbolj prikrajšanih regijah;
- AM. ker lahko družbeni programi in programi od spodaj navzgor, kot so banke hrane ali menze, ki jih vodijo dobrodelne organizacije, pripomorejo k zmanjšanju ravni živilskih odpadkov, k pomoči najrevnejšim ter posledično tudi k oblikovanju odgovorne in ozaveščene družbe;
- AN. ker številna podjetja na enotnem trgu proizvajajo hrano za več kot eno državo; ker neprodanih proizvodov takih podjetij v nekaterih primerih ni mogoče darovati v državi proizvodnje zaradi označb v tujih jezikih;
- AO. ker se darovalci hrane v skladu z uredbo o splošni živilski zakonodaji² štejejo za nosilce živilske dejavnosti, zato morajo upoštevati vso živilsko zakonodajo EU v zvezi z odgovornostjo in sledljivostjo ter pravila o varnosti hrane, določena v svežnju za higieno živil³; ker lahko tveganja, povezana z odgovornostjo za podarjeno hrano, prisilijo morebitne darovalce hrane, da presežke hrane zavržejo, namesto da bi jo podarili⁴;

---

¹ Raziskava Flash Eurobarometer 425, *Food waste and date marking* (Živilski odpadki in označevanje datuma), september 2015.

² Uredba (ES) št. 178/2002 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 28. januarja 2002 o določitvi splošnih načel in zahtevah živilske zakonodaje, ustanovitvi Evropske agencije za varnost hrane in postopkih, ki zadevajo varnost hrane (UL L 31, 1.2.2002, str. 1).

³ Uredba (ES) št. 852/2004 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 29. aprila 2004 o higieni živil (UL L 139, 30.4.2004, str. 1); Uredba (ES) št. 853/2004 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 29. aprila 2004 o posebnih higienskih pravilih za živila živalskega izvora (UL L 139, 30.4.2004, str. 55); Uredba (ES) št. 854/2004 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 29. aprila 2004 o določitvi posebnih predpisov za organizacijo uradnega nadzora proizvodov živalskega izvora, namenjenih za prehrano ljudi (UL L 139, 30.4.2004, str. 206).

⁴ *Comparative Study on EU Member States' legislation and practices on food donation* (Primerjalna študija o zakonodaji in praksah držav članic EU v zvezi s darovanjem hrane) iz leta 2014, ki jo je naročil Evropski

- AP. ker se zaradi upravnih ovir velikim trgovcem na drobno in supermarketom zdi sprejemljivo, da hrano, ki je pred iztekom minimalnega roka trajanja, zavržejo, namesto da bi jo darovali;
- AQ. ker Komisija trenutno pripravlja pojasnilo evropske zakonodaje o darovanju;
- AR. ker so številne države članice že sprejele nacionalne zakonodaje za omejevanje nastajanje živilskih odpadkov, Italija pa je sprejela tudi zakonodajo, ki olajšuje darovanje in razdeljevanje hrane v namene socialne solidarnosti, tako da izključuje odgovornost darovalcev za hrano, ki se podari v dobri veri in za katero je znano, da je v trenutku darovanja primerna za uživanje;
- AS. ker lahko države sprejmejo tudi prostovoljne nacionalne smernice za darovanje hrane, kot so smernice, ki so jih pripravili pristojni organi za varnost hrane na Finskem in ki so namenjene zmanjšanju količine živilskih odpadkov, ki jih je mogoče preprečiti;
- AT. ker Direktiva Sveta 2006/112/ES z dne 28. novembra 2006 o skupnem sistemu davka na dodano vrednost¹ (direktiva o DDV) določa, da je podarjena hrana obdavčljiva in da oprostitev plačila davka na podarjeno hrano niso dovoljene; ker Komisija priporoča, naj bo za davčne namene vrednost podarjene hrane, ki je pred iztekom minimalnega roka trajanja ali ni primerna za prodajo, razmeroma nizka ali skoraj enaka nič²; ker nekatere države članice spodbujajo darovanje hrane, tako da opuščajo obveznost plačila DDV, vendar je pri tem nejasna skladnost z direktivo o DDV; ker druge države članice za podarjeno hrano ponujajo odbitek davka od dohodkov pravnih oseb³;
- AU. ker je v več državah članicah na žalost dražje podariti presežke hrane, ki je primerna za uživanje, kot jo poslati v anaerobno razgradnjo, kar ni v skladu z javnim interesom, saj veliko ljudi živi v hudi revščini;
- AV. ker embalaža živil pomembno prispeva k zmanjševanju količine živilskih odpadkov in trajnosti, saj podaljša uporabnost proizvodov in jih ščiti; ker lahko embalaža živil, ki jo je mogoče reciklirati in je izdelana iz obnovljivih surovin, dodatno prispeva k ciljem na področju okolja in učinkovite rabe virov;
- AW. ker lahko aktivni in inteligentni materiali, namenjeni za stik z živili, izboljšajo kakovost pakiranih živil in podaljšajo njihov rok uporabnosti ali zagotovijo boljše spremljanje stanja pakiranih živil in zagotovijo informacije o svežini živil;
- AX. ker ravnanje z zavrženo hrano terja dodatna sredstva;
- AY. ker boj proti živilskim odpadkom predstavlja tudi gospodarsko prednost, ker vsak evro, porabljen za preprečevanje nastajanja živilskih odpadkov, prepreči nastanek 265 kg živilskih odpadkov v vrednosti 535 EUR, omogoči občinam, da privarčujejo 9 EUR pri stroških ravnanja z odpadki in omogoči prihranek 50 EUR pri okoljskih stroških v zvezi

---

ekonomsko-socialni odbor.

¹ UL L 347, 11.12.2006, str. 1.

² Skupni odgovor na parlamentarni vprašanji za pisni odgovor (E-003730/13, E-002939/13), 7. maj 2013.

³ *Comparative Study on EU Member States' legislation and practices on food donation* (Primerjalna študija o zakonodaji in praksah držav članic EU v zvezi s darovanjem hrane) iz leta 2014, ki jo je naročil Evropski ekonomsko-socialni odbor.

z emisijami toplogrednih plinov in onesnaževanjem zraka¹;

- AZ. ker bi bilo treba ukrepe za zmanjšanje količine živilskih odpadkov sprejeti na ustrezni ravni; ker imajo lokalni in regionalni organi ključno vlogo pri zmanjševanju količine živilskih odpadkov v okviru svojih odgovornosti in pristojnosti na področju ravnanja z odpadki, svojih možnosti za začetek in izvajanje lokalnih kampanj, pa tudi svojega neposrednega stika in sodelovanja s civilno družbo in dobrodelnimi organizacijami, saj je njihov delež pri javnih naročilih velik, pogosto pa imajo tudi nadzor nad izobraževalnimi ustanovami;
- BA. ker sta izmenjava primerov dobre prakse na evropski in mednarodni ravni ter pomoč državam v razvoju zelo pomembni v boju proti živilskim odpadkom po svetu;
- BB. ker Evropski parlament od druge polovice leta 2013 izvaja celostno politiko, katere cilj je občutno zmanjšati količino živilskih odpadkov, ki jih ustvarijo njihove službe za pripravo in dostavo hrane; ker službe Parlamenta v Bruslju redno darujejo neporabljeno hrano iz prekomerne proizvodnje;
1. poudarja, da je treba v Uniji nujno zmanjšati količino živilskih odpadkov in povečati učinkovito rabo virov v vseh členih verige preskrbe, tako pri proizvodnji, predelavi, prevozu, skladiščenju, prodaji na drobno in trženju kot pri porabi, saj se v močno industrializiranih državah največja količina hrane zavrže na ravni prodaje in porabe, v državah v razvoju pa že na ravni proizvodnje in predelave živil; glede tega poudarja, da je pomembno politično vodenje in prizadevanja Komisije in držav članic; želi spomniti, da Evropski redno poziva Komisijo, naj ukrepa proti nastajanju živilskih odpadkov;
  2. natančneje, poziva k zmanjšanju živilskih odpadkov na ravni prodaje na drobno in pri potrošnikih ter k zmanjšanju izgub hrane v proizvodni in dobavni verigi, vključno z izgubami po pravilu;
  3. zato vztraja, da je treba izboljšati komunikacijo med vsemi akterji v verigi preskrbe s hrano, zlasti med dobavitelji in distributerji, da bi ponudbo uskladili s povpraševanjem;
  4. poziva k usklajenemu odzivu politike na ravni EU in držav članic, pri čemer je treba upoštevati pristojnosti – ne samo glede politike v zvezi z odpadki, varnostjo hrane in informacijami, marveč tudi vidike gospodarstva, davkov in financ, raziskav in inovacij, okolja, strukturnih politik (kmetijstva in ribištva), izobraževanja, socialne politike, trgovine, energetike in javnih naročil; pri tem poziva k usklajevanju med EU in državami članicami; poudarja, da bi bilo treba okrepiti in boljše uskladiti prizadevanja EU za zmanjšanje živilskih odpadkov; ugotavlja, da so podjetja vzdolž verige preskrbe s hrano večinoma mala in srednja podjetja, ki jih ne bi smeli obremenjevati z nerazumno dodatno administracijo;
  5. poziva Komisijo, naj vključi vse svoje ustrezne službe, ki se ukvarjajo z živilskimi odpadki, ter zagotovi stalno in okrepljeno usklajevanje na ravni Komisije; zato jo poziva, naj uporabi sistematičen pristop, pri katerem bo upoštevala vse vidike hrane, in naj pripravi celovit akcijski načrt za živilske odpadke, ki bo vključeval različna

---

¹ Delovni dokument služb Komisije, povzetek ocene učinka, ocena učinka ukrepov, ki se nanašajo na živilske odpadke, za dopolnitev SWD(2014)0207 o oceni ciljev za ravnanje z odpadki (SWD(2014)0289, 23.9.2014).

- področja politike in v katerem bo opisana strategija za naprej;
6. poziva Komisijo, naj opredeli evropsko zakonodajo, ki utegne ovirati učinkovit boj proti nastajanju živilskih odpadkov, in preuči, kako bi jo lahko prilagodila cilju glede preprečevanja nastajanja živilskih odpadkov;
  7. poziva Komisijo, naj pri izvajanju ocene učinka za nove zakonodajne predloge oceni njihov morebitni učinek na nastajanje živilskih odpadkov;
  8. poziva Komisijo in države članice, naj trajno ohranijo obstoječo finančno podporo za boj proti živilskim odpadkom; poziva države članice, naj bolj izkoristijo možnosti, ki jih na tem področju nudijo različne politike in programi financiranja Evropske unije;
  9. poudarja, da so za razvoj prilagojenega pristopa k boju proti živilskim odpadkom v okviru EU odgovorni pristojni organi v državah članicah; priznava, da je bilo v več državah članicah že opravljeno pomembno delo na tem področju;
  10. poziva Komisijo in države članice, naj sodelujejo pri kampanjah ozaveščanja in obveščanja o preprečevanju nastajanja živilskih odpadkov;
  11. poziva države članice, naj sprejmejo ukrepe za zmanjšanje izgub hrane vzdolž vse dobavne verige, vključno z izgubo pri primarni proizvodnji, prevozu in skladiščenju;
  12. države članice poziva, naj sprejmejo potrebne ukrepe za uresničitev cilja EU glede zmanjšanja živilskih odpadkov za 30 % do leta 2025 in za 50 % do leta 2030 v primerjavi z referenčnimi ravnmi iz leta 2014;
  13. poziva Komisijo, naj do 31. decembra 2020 preuči možnost, da bi za vso Unijo določili zavezujoče cilje glede zmanjšanja živilskih odpadkov, ki bi jih bilo treba uresničiti do leta 2025 in 2030, in sicer na podlagi meritev, preračunanih na podlagi skupne metodologije; poziva Komisijo, naj pripravi poročilo in mu po potrebi priloži zakonodajni predlog;
  14. poziva države članice, naj spremljajo in ocenjujejo izvajanje svojih ukrepov za zmanjševanje živilskih odpadkov tako, da merijo stopnje živilskih odpadkov na podlagi skupne metodologije; poziva Komisijo, naj podpre pravno zavezujočo opredelitev živilskih odpadkov in najkasneje do 31. decembra 2017 sprejme skupno metodologijo, ki bo vključevala minimalne zahteve kakovosti za enotno merjenje živilskih odpadkov; meni, da enotna opredelitev in metodologija EU za merjenje „izgube“ hrane, ki bi se uporabljala za vso dobavno verigo, državam članicam in deležnikom olajšala prizadevanja za izračun in zmanjšanje količine živilskih odpadkov;
  15. poziva Evropsko komisijo in države članice, naj uporabljajo naslednjo opredelitev živilskih odpadkov: „živilski odpadki pomenijo živila, namenjena za prehrano ljudi, bodisi užitna ali neujžitna, ki so bila odstranjena iz proizvodne ali dobavne verige, tudi na ravni primarne pridelave, predelave, proizvodnje, prevoza, spravila, prodaje na drobno in na ravni potrošnikov, razen izgub pri primarni pridelavi“;
  16. poziva Komisijo, naj v prihodnjih politikah jasno razlikuje med zavrženo hrano in izgubo hrane, ki se ji na primarni proizvodni ravni ni mogoče izogniti zaradi dogodkov,

- povezanih z neugodnimi vremenskimi razmerami, na primer z neurji;
17. poziva Komisijo, naj v svoje izračune vključi izgube hrane v kmetijskem in drugih primarnih sektorjih in tako poskrbi za pristop, pri katerem se bo upoštevala vsa dobavna veriga; ugotavlja, da utegne biti količinsko opredeljevanje izgub v fazi primarne pridelave težavno, in poziva Komisijo, naj opredeli dobre prakse za pomoč državam članicam pri zbiranju teh podatkov;
  18. poziva Komisijo, naj v sodelovanju z državami članicami in vsemi ustreznimi deležniki oblikuje skupno opredelitev pojma „izguba“ za vsako fazo živilske verige in skupno metodologijo za merjenje izgub;
  19. je seznanjen, da je v primarni proizvodni fazi zaradi raznolikosti proizvodov, zadevnih postopkov in odsotnosti jasne opredelitve živilskih odpadkov težko določiti količine zavržene hrane in izgube hrane; poziva Komisijo, naj opredeli in med državami članicami razširi primere dobre prakse v zvezi z zbiranjem podatkov o izgubah hrane in živilskih odpadkih na kmetijah, ne da bi kmetom nalagali dodatno upravno breme ali stroške;
  20. poziva Komisijo in države članice, naj se posvetujejo z vsemi ustreznimi deležniki glede statistične metodologije in drugih ukrepov, ki jih je treba izvajati za preprečevanje nastajanja živilskih odpadkov po vsej Uniji in v vseh sektorjih;
  21. želi spomniti, da nimamo niti skupne opredelitve presežkov hrane niti skupne metodologije za merjenje njihovih količin; poudarja, da je Italija sprejela zakonodajo, ki opredeljuje presežke v prehranski verigi in določa hierarhijo za njihovo predelavo, pri čemer ima prednost prehrana ljudi; poziva Komisijo, naj preuči učinke te zakonodaje o darovanju hrane in živilskih odpadkih v Italiji in naj razmisli, ali bi lahko po potrebi predlagala podobno zakonodajo na ravni EU;
  22. poziva, da bi v Direktivi 2008/98/ES uporabil naslednjo izrecno hierarhijo živilskih odpadkov:
    - a) preprečevanje nastajanja pri viru;
    - b) „reševanje“ še užitne hrane, dajanje prednosti prehrani ljudi pred živalsko krmo in ponovno predelavo v neživilske proizvode;
    - c) organsko recikliranje;
    - d) energetska predelava;
    - e) odstranjevanje;
  23. želi izpostaviti pobude v akcijskem načrtu za krožno gospodarstvo glede ukrepov za vzpostavitev platforme za finančno podporo, s katero naj bi pritegnili naložbe in inovacije za zmanjšanje izgub ter smernice, namenjene državam članicam, za pretvorbo nekaterih izgub hrane ali kmetijskih stranskih proizvodov v energijo;
  24. poudarja, da bi bilo treba za energetske potrebe uporabiti odpadke in stranske proizvode, ki jih ni več mogoče uporabiti v nobenem drugem postopku višje v hierarhiji

odpadkov;

25. poudarja, da so za uspešno ukrepanje proti živilskim odpadkom potrebne tudi visoke stopnje recikliranja v revidirani okvirni direktivi o odpadkih in da je treba v energetske politiko EU vključiti načelo kaskadne uporabe za biomaso;
26. poudarja, da je treba vključiti obveznost, da morajo države članice Evropsko komisijo enkrat letno obvestiti o skupni količini živilskih odpadkov v posameznem letu;
27. poziva države članice, naj v okviru svojih programov za preprečevanje nastajanja odpadkov sprejmejo posebne ukrepe za preprečevanje nastajanja živilskih odpadkov; poziva države članice, naj uvedejo prostovoljne sporazume ter ekonomske in davčne spodbude za darovanje hrane in druge načine za zmanjšanje živilskih odpadkov;
28. zlasti meni, da bi morale države članice spodbujati kompostiranje v gospodinjstvih in ločevanje organskih odpadkov pri viru ter poskrbeti za organsko recikliranje teh odpadkov, da bi zagotovile visoko stopnjo varstva okolja in končni proizvod po visokokakovostnih standardih, na primer pregnito blato in kompost; poleg tega meni, da bi morale države članice prepovedati odlaganje organskih odpadkov na odlagališča;
29. se zaveda tveganja onesnaževanja zaradi plastike in kovin v živilskih odpadkih, ki se uporabljajo za kompostiranje in prst, nato pa prehajajo v sladkovodne in morske ekosisteme, ter poziva, naj se ta pot onesnaževanja čim bolj zmanjša; poleg tega opozarja, da je namen direktive o uporabi blata iz čistilnih naprav v kmetijstvu zmanjšati onesnaženje kmetijskih zemljišč; zato poziva k previdnosti pri razmišljanju, da bi mešali tokove odpadkov, in k sprejetju ustreznih zaščitnih ukrepov;
30. poudarja, da je varnost hrane bistvenega pomena in da ukrepi za zmanjšanje živilskih odpadkov ne smejo ogroziti veljavnih standardov na področju varnosti hrane; poudarja, da boj proti nastajanju živilskih odpadkov ne bi smel ogroziti standardov varnosti hrane, okoljskih standardov in standardov varstva živali, zlasti zdravja in dobrobiti živali;
31. poziva Komisijo, naj pristojne organe držav članic spodbudi k sprejetju ukrepov za nadzor varnosti hrane s stališča zdravja, če je to potrebno, da se pridobi zaupanje državljanov in potrošnikov v politike, ki prispevajo k zmanjšanju količine živilskih odpadkov;
32. opozarja, da je preprečevanje nastajanja živilskih odpadkov najpomembnejši ukrep za pravilno ravnanje z odpadki v skladu z načeli krožnega gospodarstva; poudarja tudi, da še ni mogoče popolnoma odpraviti živilskih odpadkov; zato sodi, da je treba na ravni EU opredeliti obvezne ukrepe, s katerimi bi zagotovili, da bodo živilski odpadki lahko postali novi viri;
33. poziva Komisijo in države članice, naj zagotovijo ekonomske spodbude, s katerimi bi podprle zbiranje neuporabljene hrane, ki se lahko razdeli dobrodelnim organizacijam ali ponovno uporabi za drug sekundarni namen in se tako prepreči nastajanje živilskih odpadkov – na primer uporaba neuporabljene hrane kot dragocenega vira pri proizvodnji krme za živino in druge domače živali;

34. se zaveda možnosti za optimizirano uporabo neizogibno izgubljenih ali zavrženih živil in stranskih produktov iz živilske verige, zlasti živalskega izvora, pri proizvodnji krme, recikliranju krmil in proizvodnji sredstev za izboljšanje tal ter da je to pomembno za primarno proizvodnjo;
35. poudarja, da bi učinkovitejša evropska zakonodaja na področju stranskih proizvodov iz Direktive 2008/98/ES lahko prispevala k občutnemu zmanjšanju živilskih odpadkov; zato poziva Komisijo, naj zlasti prek programa obzorje 2020 podpre projekte za pospeševanje sodelovanja med agroživilskimi podjetji in kmetijstvom;
36. ponovno poudarja, da mora Komisija najkasneje do 31. decembra 2018 sprejeti horizontalne regulativne ukrepe na področju trajnostne potrošnje in proizvodnje ter izdelati poročilo o učinku, da bi ugotovila, kateri predpisi ovirajo razvoj sinergije med različnimi sektorji, vključno z agroživilskim sektorjem, in onemogočajo nadaljnjo uporabo stranskih proizvodov;
37. poudarja, da poraba zalog in hrane, ki bi jih sicer zavrgli, ne izključuje potrebe po dobrem upravljanju ponudbe in pametnem upravljanju živilske verige, da bi preprečili sistematične strukturne presežke;
38. poziva Komisijo in države članice, naj spodbujajo večjo uporabo nekdanjih živil in stranskih proizvodov iz prehranske verige za proizvodnjo živalske krme;
39. poziva Komisijo, naj analizira pravne ovire za uporabo nekdanjih živil v proizvodnji krme in naj spodbuja raziskave na tem področju, obenem pa poudarja, da so potrebne boljša sledljivost, skladnost s standardi biološke zaščite ter uporaba postopkov za ločevanje in predelavo, pri katerih se izničijo tveganja za varnost hrane;
40. pozdravlja, da je bila nedavno vzpostavljena platforma EU o izgubah hrane in živilskih odpadkih, s katero naj bi ugotovili, kateri prednostni ukrepi so potrebni na ravni EU za preprečevanje izgub hrane in živilskih odpadkov, in omogočali izmenjavo informacij med sodelujočimi subjekti; v zvezi s tem poudarja, da bi bilo zaželeno sodelovanje Evropskega parlamenta pri delovanju platforme; poziva Komisijo, naj mu posreduje podroben načrt ukrepov, ki se izvajajo, zadanih ciljev in podciljev ter napredka pri oblikovanju skupne metodologije in darovanju; meni, da bi bila lahko ta platforma pravo orodje za spremljanje količin živilskih odpadkov pa tudi presežkov hrane in predelanih živil; vseeno je prepričan, da je to lahko le prvi korak k reševanju problematike živilskih odpadkov;
41. poziva Komisijo, naj poskrbi za prevod dokumentov platforme EU o izgubah hrane in živilskih odpadkih v vseh 24 jezikov EU;
42. poziva platformo, naj med drugim podpre razvoj različnih kanalov za obveščanje potrošnikov pa tudi izobraževalnih programov na področju potrošniških informacij in živil; poziva jo tudi, naj omogoči sodelovanje lokalnih deležnikov pri pobudah za preprečevanje nastajanja živilskih odpadkov in za darovanje hrane s poudarkom na zmanjševanju stroškov, ki nastanejo pri tem; ponovno poudarja, da je pomembno izmenjevati primere dobre prakse, združevati znanja in preprečevati podvajanje s podobnimi forumi, kot so na primer forum trgovcev na drobno EU o trajnosti, okrogla miza EU o trajnostni potrošnji in proizvodnji hrane, forum na visoki ravni za izboljšanje

delovanja verige preskrbe s hrano in forum o potrošniškem blagu;

43. poziva Komisijo, naj v okviru ukrepov platforme EU o izgubah hrane in živilskih odpadkih oceni dobro prakso, ki se že izvaja v različnih državah članicah, da bi bolje opredelila učinkovite instrumente za zmanjšanje količine živilskih odpadkov;
44. meni, da je treba, če želimo kar se da zmanjšati količino živilskih odpadkov, k temu pritegniti vse udeležence v verigi preskrbe s hrano in se usmeriti na raznolike vzroke za odpadke po posameznih sektorjih; zato poziva Komisijo, naj preuči vso živilsko verigo, da bo ugotovila, v katerem živilskem sektorju nastane največ živilskih odpadkov in s katerimi rešitvami je mogoče preprečiti njihov nastanek;
45. poziva Komisijo in države članice, naj izmenjujejo in spodbujajo dobro prakso zmanjševanja živilskih odpadkov in metode ohranjanja virov, ki jih deležniki že uporabljajo; spodbuja države članice ter lokalne in regionalne organe, naj se posvetujejo z ustreznimi deležniki glede ciljno usmerjenih sektorskih ukrepov, ki jih je treba sprejeti za preprečevanje nastajanja živilskih odpadkov;
46. poudarja, da bi se morale Komisija in države članice najprej posvetovati predvsem z vsemi najpomembnejšimi deležniki, vključno s kmetijskim sektorjem, in izvesti oceno učinka za vse predlagane ukrepe, ki jih je treba izvajati, da se v Uniji prepreči nastajanje živilskih odpadkov;
47. poziva Komisijo, države članice ter lokalne in regionalne organe, naj si v sodelovanju z vsemi deležniki prizadevajo za izboljšanje razumevanja datumov uporabe in rokov trajanja ter uporabnosti živil po datumu uporabe, zlasti med potrošniki, in sicer z uvedbo kampanj ozaveščanja in izobraževanja ter z omogočanjem dostopa do izčrpnih in razumljivih informacij o proizvodih; poudarja, da lahko uporaba etiket z dvojnimi roki na istem proizvodu, na primer roki prodaje in uporabe, negativno vpliva na odločitve potrošnikov glede ravnanja z živili; poudarja, kako pomembno je ozaveščati potrošnike, da bodo lahko sprejemali ozaveščene odločitve;
48. poziva Komisijo, naj v okviru ocenjevanja, ki ga že izvaja, oceni predvsem: ali veljavna zakonodaja EU in praksa o oznakah „uporabno najmanj do“ in „rok uporabnosti“ v različnih državah članicah ustreza svojemu namenu; ali treba ta izraza spremeniti, da bosta za potrošnike lažje razumljiva; ali bi bilo koristno odstraniti nekatere datume z izdelkov, če to ne predstavlja nevarnosti za zdravje in okolje, in ali bi bilo smiselno izdati evropske smernice o tem; poziva Komisijo, naj izvede študijo, v kateri bo ocenila povezavo med označbami datumov in preprečevanjem nastajanja odpadkov;
49. pozdravlja pobudo nekaterih velikih maloprodajnih subjektov, da bi spremenili cene proizvodov, namenjene za uživanje, glede na rok trajanja in tako ozaveščali potrošnike in jih spodbujali k nakupu proizvodov, ki so pred iztekom roka trajanja;
50. glede na to, da številna živila v dneh po izteku navedenega roka trajanja ohranijo svoje organoleptične in hranilne lastnosti, čeprav v zmanjšani meri, in so še naprej primerna za uživanje, če so spoštovana načela varnosti hrane, poziva Komisijo, naj opredeli logistične in organizacijske modele, s katerimi bi omogočili popolnoma varno ponovno uporabo vseh vrst proizvodov, ki niso prodani do roka;

51. poziva Komisijo in države članice, naj razmislijo o variabilnem oblikovanju cen glede na rok trajanja, s čimer bi zmanjšali količine užitne hrane, še preden postane odpadek; sodi, da je mogoče odpadke na stopnji distribucije znatno zmanjšati z uvedbo znižanj glede na čas, ki ostane do izteka roka proizvoda; meni, da bi bilo treba spodbujati in podpirati to prakso, ki se zdaj izvaja prostovoljno;
52. poziva Komisijo, naj posodobi seznam živil, izvzetih iz označb minimalnega roka trajanja, da se prepreči nastajanje živilskih odpadkov;
53. meni, da je potrebnih več raziskav in informacij o rokih trajanja posameznih proizvodov ter da je treba spodbujati in povečati uživanje svežih in nepakiranih proizvodov ter zmanjšati dolgotrajno pakiranje in skladiščenje;
54. poziva Komisijo, države članice ter regionalne in lokalne organe, naj v sodelovanju z deležniki uvedejo kampanje informiranja in obveščanja za ozaveščanje potrošnikov in vseh subjektov v verigi o preprečevanju nastajanja živilskih odpadkov, varnosti hrane, o dragocenosti hrane in dobri predelavi hrane ter dobri praksi v zvezi z ravnanjem s hrano in njeno porabo; poudarja, da bi morale te pobude pokazati tako okoljske kot tudi ekonomske in socialne koristi boja proti živilskim odpadkom; poziva k uporabi in spodbujanju sodobnih informacijskih orodij, na primer mobilnih aplikacij, da se dosežejo tudi mlajše generacije, ki uporabljajo predvsem digitalne medije; poziva k ustreznemu obravnavanju nastajanja živilskih odpadkov in lakote, ki sta velika problema današnjega časa; opozarja, da moramo biti solidarni in pripravljeni deliti s tistimi, ki so najbolj v stiski;
55. poziva Svet in Komisijo, naj razglasita evropsko leto boja proti nastajanju živilskih odpadkov kot pomembno pobudo za obveščanje in ozaveščanje evropskih državljanov in naj pritegneta pozornost nacionalnih vlad k tej pomembni tematiki, da bi namenili dovolj finančnih sredstev za izzive, s katerimi se bo treba spoprijeti v bližnji prihodnosti;
56. poudarja, da je pomembno vzgajati otroke o preprečevanju nastajanja živilskih in jih pritegniti k temu; ugotavlja, da je v posebnem poročilu Evropskega računskega sodišča št. 34/2016 o boju proti živilskim odpadkom poudarjeno, da je pomembno v spremljevalne ukrepe k programoma razdeljevanja mleka ter sadja in zelenjave v šolah vključiti sporočila o živilskih odpadkih, zapisano pa je tudi, da se je za to odločilo zelo malo držav članic; spodbuja pristojne organe držav članic, naj dodobra izkoristijo potencial teh programov, saj naj bi z njima mladim privzgojili dobre prehranjevalne navade in jim dali priložnosti za spoznavanje sveže hrane in kmetijskih proizvodnih postopkov;
57. poziva Komisijo in države članice, naj motivirajo gospodinjstva k prizadevanjem proti nastajanju živilskih odpadkov s spodbujanjem dneva v tednu, namenjenega ostankom hrane, ter z informiranjem o dobri praksi nakupovanja in kuhanja, s katerimi lahko potrošniki zmanjšajo količino živilskih odpadkov;
58. poudarja, da je treba postopke distribucije, hrambe in pakiranja ustrezno prilagoditi lastnostim proizvodov in potrebam potrošnikov, da se prepreči potrata proizvodov;
59. poudarja, da je treba zagotoviti ustrezen način distribucije in hrambe glede na

značilnosti proizvodov, da se zmanjša količina odpadkov;

60. poziva Komisijo, države članice in deležnike, naj bolje obveščajo potrošnike glede načinov hrambe in/ali ponovne uporabe izdelkov;
61. vztraja, da imajo poleg trgovcev na drobno in medijev pomembno vlogo tudi lokalni organi in občinska podjetja, saj lahko obveščajo državljane in jim pomagajo pri najboljših načinih za hrambo in uporabo hrane, da se prepreči nastajanje živilskih odpadkov in zmanjšajo njihove količine;
62. poziva Komisijo, naj v sodelovanju z državami članicami izda priporočila o primerni hladilni temperaturi, saj je hrana zaradi neoptimalne in neprimerne temperature dokazano predčasno postane neužitna, kar povzroča nepotrebne odpadke; poudarja, da bi z uskladitvijo temperatur vzdolž vse verige preskrbe s hrano izboljšali ohranjanje proizvodov in pri proizvodih, ki se prevažajo in prodajajo čez mejo, zmanjšali količino živilskih odpadkov;
63. izpostavlja, da je treba v agroživilskem sektorju izboljšati načrtovanje proizvodnje, da bi omejili presežke hrane; vendar pa poudarja, da je minimalna raven presežkov hrane trenutno psihološki dejavnik v vsej agroživilski verigi in da jih povzročajo tudi zunanji dejavniki, ki jih ni mogoče nadzirati; zato meni, da bi bili lahko ukrepi za spodbujanje podarjanja pomembno orodje, s katerim lahko preprečimo, da bi presežki hrane postali živilski odpadki;
64. poziva Komisijo in države članice, naj spodbujajo inovacije in naložbe v predelovalne tehnologije v kmetijski proizvodnji, da bi zmanjšale količino živilskih odpadkov v verigi preskrbe s hrano in izgube pri proizvodnji hrane na družinskih kmetijah;
65. spodbuja države članice, naj uporabijo sredstva iz Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja, da bi zmanjšale živilske odpadke v primarni proizvodnji in v sektorju predelave;
66. poudarja, da se morajo kmetje združevati v zadrage ali poklicna združenja, da bi zmanjšali izgube hrane s poglobljenim poznavanjem trgov, kar bi omogočilo učinkovitejše načrtovanje in ekonomijo obsega ter izboljšalo njihove zmogljivosti za trženje proizvodov;
67. poudarja, da je pomembno sodelovanje, na primer prek organizacij proizvajalcev ali drugih organov, kot so medpanožne organizacije in zadrage, za boljši dostop do financiranja za inovacije in naložbe v tehnologije obdelave, kot sta kompostiranje in anaerobna presnova, kjer je ustrezno, ali nadaljnja predelava proizvodov, ki bi lahko kmetom omogočila dostop do novih proizvodov, trgov in strank; v zvezi s tem opominja, da boljša sektorska organizacija in uporaba pogodb omogočata boljše upravljanje proizvodnje in učinkovitejši boj proti nastajanju živilskih odpadkov; meni, da je bistvenega pomena, da se to izvaja na lokalni ali regionalni ravni, da bi upoštevali načelo bližine;
68. se zaveda, da kmetom prednosti sodelovanja in digitalizacije, ki omogočata boljši dostop do podatkov in napovedi povpraševanja, ter razvoj programov napredne proizvodnje prinašata koristi, saj jim omogočata prilagajanje proizvodnje

povpraševanju, boljše usklajevanje z drugimi sektorji verige preskrbe s hrano ter zmanjšanje količine odpadkov; glede na zahtevni izziv zmanjševanja neizogibnih živilskih odpadkov poudarja, da je treba spodbujati učinkovito uporabo živilskih odpadkov, tudi v biogospodarstvu;

69. meni, da bi k bolj usklajeni ponudbi in povpraševanju po proizvodih pomagali predpisi o označevanju, ki bi zagotavljali ustrezne informacije o izvoru sestavin ter tehnikah, uporabljenih pri proizvodnji in predelavi, tako da bi potrošniki kupovali bolj ozaveščeno ter s tem neposredno vplivali tudi na proizvodne dejavnike, kar bi pozitivno vplivalo v okoljskem, gospodarskem in socialnem pogledu;
70. poziva Komisijo in države članice, naj kmete in potrošnike bolje poučijo o učinkovitejšem ravnanju z energetske, vodnimi in naravnimi viri vzdolž vse živilske verige, da bi znatno zmanjšali izgubo virov in hrane ter s tem znižali vhodne stroške in izgubo hranil ter povečali inovacije in trajnost v sistemih kmetovanja;
71. meni, da je potrebnih več raziskav in informacij, da bi se izognili živilskim odpadkom v primarni proizvodnji in da bi prakse, ki v okviru kmetijske proizvodnje, predelave ali distribucije hrane povzročajo izgubljanje virov, nadomestili z okolju prijaznimi metodami;
72. poudarja, da bi morali za ohranitev najmanjšega možnega obsega živilskih odpadkov kmetom omogočiti, da bi lahko svoje proizvode s tehničnega in ekonomskega vidika uporabljali z najučinkovitejšo mogočo rabo virov;
73. meni, da lahko pobude kmetov in skupnosti omogočijo trajnostne, ekonomsko vzdržne rešitve in dodajo vrednost proizvodom, ki bi jih sicer zavrgli, z razvijanjem trgov za proizvode, ki bi bili običajno izključeni iz živilske verige, in opozarja na potencial socialnoinovacijskih projektov kmetov in skupnosti, kot sta paberkovanje in podarjanje presežnih živil združenjem za zagotavljanje pomoči v hrani, tudi bankam hrane; poziva Komisijo in države članice, naj te prakse priznajo in jih spodbujajo v okviru drugega stebra skupne kmetijske politike;
74. poudarja, da bi bilo treba za zmanjšanje odpadkov med proizvodnjo uporabljati inovativne tehnike in tehnologije za optimizirano obdelovanje polj ter pretvorbo proizvodov, ki ne ustrezajo standardom trga, v predelane proizvode;
75. poudarja, da velike količine povsem užitnega sadja in zelenjave ne pridejo na trg iz estetskih razlogov in zaradi trženjskih standardov; ugotavlja, da obstajajo uspešne pobude za uporabo takih proizvodov, in spodbuja deležnike iz veleprodajnega in maloprodajnega sektorja, naj spodbujajo take prakse; poziva Komisijo in države članice, naj spodbujajo razvoj trgov za ta živila, ter v ta namen izvedejo raziskave o povezavi med trženjskimi standardi in živilskimi odpadki;
76. poziva Komisijo in države članice, naj skušajo skupaj vplivati na javne standarde Ekonomske komisije Združenih narodov za Evropo, da bi se s preprečevanjem nastajanja živilskih odpadkov izognili izgubljanju virov;
77. meni, da je potrebnega več sodelovanja med proizvajalci in da je treba izkoristiti organizacije proizvajalcev, da bi zagotovili in spodbujali dostop do priložnosti na

sekundarnih trgih, drugih prodajnih možnosti in alternativnih možnosti uporabe za presežke hrane, ki bi jih bilo sicer treba ponovno vnesti v tla ali zavreči, pri čemer je treba dati prednost ponovni uporabi za prehrano ljudi, kot sta prodaja predelane hrane po nižji ceni in prodaja na lokalnih trgih;

78. ugotavlja, da je treba proizvode, ki jih je mogoče še naprej uporabljati za neprehramske namene, kot so pretvorba v krmo, gnojenje polj ali uporaba za kompostiranje ali proizvodnjo energije, jasno ločevati od tistih, ki veljajo za odpadke, da ne bi ogrozili njihove ponovne uporabe;
79. ugotavlja, da bi se količina zavrženih pridelkov lahko zmanjšala, če bi se prodajali neposredno potrošniku, na primer na kmetijskih tržnicah ali v prodajalnah s kmetijskimi pridelki, z ustvarjanjem kratkih prodajnih poti in kupovanjem lokalnih in le malo predelanih proizvodov;
80. spodbuja države članice in Komisijo, naj spodbujajo lokalno pridelano hrano in podpirajo kratke verige preskrbe s hrano in domačo prodajo kmetijskih proizvodov;
81. poudarja, da lokalni in regionalni proizvodi ter kmetijski programi, ki jih podpirajo skupnosti, skrajšajo dobavne verige, s čimer se zvišajo standardi kakovosti proizvodov, podpira sezonsko povpraševanje ter zagotovijo znatne socialne, okoljske in gospodarske koristi;
82. meni, da bi lahko imele kratke dobavne verige pomembno vlogo pri zmanjševanju živilskih odpadkov in pretirane uporabe embalaže, zmanjševanju razdalj v živilski verigi ter zagotavljanju kakovostnejše hrane in preglednosti živilskih verig, s tem pa bi pri podeželskih skupnostih spodbujali zmožnost ekonomskega preživetja;
83. poziva k spodbujanju uživanja sezonske zelenjave in sadja v vseh državah članicah;
84. poziva, naj se posebna pozornost nameni dobrobiti živali;
85. poziva Komisijo in države članice, naj sprejmejo ukrepe za zmanjšanje izgub zaradi neustrezne skrbi za dobrobit živali;
86. poudarja, da so lahko živilski odpadki posledica nepoštenih trgovinskih praks v dobavni verigi; poziva Komisijo in države članice, naj preučijo, kako nepoštenne trgovinske prakse v verigi preskrbe s hrano ustvarjajo živilske odpadke, in po potrebi ukrepajo proti temu;
87. meni, da se bo z rešitvijo problema nepoštenih trgovinskih praks izboljšal položaj kmetov, ki so najšibkejši člen v tej verigi, in da zmanjšanje prevelike proizvodnje in kopičenja presežkov ne bo le pripomoglo k stabilizaciji cen in kmetom omogočilo poštene in dobičkonosne odkupne cene, marveč bo tudi zmanjšalo živilske odpadke vzdolž vse verige in ublažilo izgube, ki jih ustvarjajo družinske kmetije; poudarja, da bi pravičnejše plačevanje proizvajalcev povečalo vrednost proizvodov, s čimer bi se zmanjšali živilski odpadki v zadnjih delih dobavne verige;
88. poudarja, da lokalni in regionalni organi ter deležniki nosijo poglobljeno odgovornost za izvajanje programov za zmanjšanje in preprečevanje nastajanja živilskih odpadkov, in

- poziva Komisijo in države članice, naj to upoštevajo v vseh fazah procesa;
89. poziva Komisijo, naj prizna vlogo javnih agencij, ki zagotavljajo storitve splošnega pomena, pri ravnanju z odpadki in prizadevanjih za boj proti živilskim odpadkom, ter prizadevanja podjetij, kot so mala in srednja podjetja, ki neposredno prispevajo h krožnemu gospodarstvu;
  90. poziva države članice, naj spodbujajo lokalne vlade, civilno družbo, supermarkete in druge ustrezne deležnike, naj podprejo pobude za zmanjšanje količine živilskih odpadkov in prispevajo k strategiji uživanja lokalne hrane, na primer z obveščanjem potrošnikov prek mobilnih aplikacij o neprodani hrani, ter s tem usklajujejo povpraševanje in ponudbo;
  91. pozdravlja uvedbo živilskih obratov, v katerih se živila, ki so primerna za uživanje, lahko prepustijo ljudem v stiski (ang. *foodsharing*); poziva, naj se poenostavijo postopki za ustanavljanje tovrstnih obratov;
  92. meni, da je v EU največja ovira za dobavo še vedno užitne presežne hrane pomoči potrebnim nezadostna ali celo popolnoma neobstoječa zmogljivost distribucijskih kanalov; ugotavlja, da dobrodelne organizacije in državni ali lokalni organi za socialno delo nimajo dovolj materiala ali človeških virov za prevoz in distribucijo še vedno užitne hrane, ki je na voljo za dobrodelne namene; ugotavlja, da to še posebej velja v najbolj prikrajšanih regijah;
  93. ugotavlja, da je živilska industrija že sprejela pobude za zmanjšanje živilskih odpadkov in okrepila sodelovanje z združenji za zagotavljanje pomoči v hrani, med drugim tudi z bankami hrane po vsej Evropi;
  94. poziva Komisijo, naj spodbuja vzpostavitev praks v državah članicah, pri katerih bi prodajalci živil na drobno neprodane proizvode razdelili dobrodelnim organizacijam;
  95. poziva vse deležnike, naj okrepijo prizadevanja, da bi hrano, ki je tik pred iztekom roka trajanja podarili dobrodelnim ustanovam; vendar ugotavlja, da še vedno obstajajo predvsem pravne prepreke za podarjanje hrane; poziva Komisijo, naj pojasni razlago pravnih določb, ki odvrta od podarjanja hrane;
  96. ima pomisleke, ker še vedno ni zagotovljena „pojasnitev zadevne zakonodaje EU o odpadkih, hrani in krmi, da se olajšajo donacije živil in uporaba živil, ki to več niso, za živalsko krmo“, kar je bilo napovedano za leto 2016¹;
  97. pozdravlja osnutek smernic EU za darovanje hrane kot prvi korak v pravo smer; meni pa, da je treba glede na različne ovire za darovanje hrane, ki jih vsebuje zakonodaja EU, darovanje neprodane hrane v vsej verigi preskrbe s hrano dodatno spodbuditi z zakonodajnimi spremembami;
  98. poziva Komisijo, naj preuči možnosti, da bi podjetja darovala hrano dobrodelnim organizacijam v državi proizvodnje, ne glede na jezik na embalaži; poudarja, da bi bilo

---

¹ Priloga k sporočilu Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij z naslovom Zaprtje zanke – akcijski načrt EU za krožno gospodarstvo (2015).

treba omogočiti darovanje teh proizvodov, če so informacije, ki so ključnega pomena za vzdrževanje varnosti hrane, npr. o alergeni, prejemnikom na voljo v uradnem jeziku njihove države članice;

99. poziva Komisijo in države članice, naj olajšajo sodelovanje med lokalnimi in regionalnimi deležniki na področju darovanja hrane z zmanjšanjem stroškov poslovanja in tako znižajo prag udeležbe, npr. s ponujanjem orodij za predloge, ki se lahko prilagodijo posebnim lokalnim potrebam ter jih lahko lokalni akterji uporabijo za usklajevanje ponudbe in povpraševanja po presežkih hrane ter za učinkovitejše organiziranje logistike;
100. pozdravlja vzpostavitev socialnih trgovin z živili pa tudi javnih in zasebnih partnerstev z dobrotelnimi organizacijami za čim bolj smotrno uporabo hrane, ki je še užitna, a ni primerna za prodajo;
101. poziva države članice, naj institucionalno in finančno podprejo socialne supermarkete, ki so ključni posredniki pri darovanju hrane;
102. poudarja, da morajo subjekti v živilskem sektorju, ki izvajajo brezplačen prenos hrane, ravnati v skladu z dobrimi praksami delovanja, da se zagotovi higienska in zdravstvena varnost hrane v skladu z Uredbo (ES) št. 852/2004;
103. poudarja, da imajo nacionalni organi pomembno vlogo pri zagotavljanju pomoči vzdolž verige preskrbe s hrano za uporabo užitne hrane in živil pred iztekom roka trajanja, saj lahko pri izvajanju pravil o varnosti hrane uporabijo spodbujevalni pristop, ne pa kaznovalnega;
104. poziva Komisijo, naj razišče možnosti za uvedbo zakonodaje „usmiljenega samarijana“ in njene učinke; poziva Komisijo, naj razjasni, kako zakonodajni akti, kot sta Uredba (ES) št. 178/2002 in Direktiva 85/374/EGS, urejajo odgovornost na področju darovanja hrane;
105. poziva Komisijo, naj predlaga spremembo direktive o DDV, s katero bi se izrecno oprostilo plačilo davka na podarjeno hrano; poziva države članice, naj sledijo priporočilom Komisije in za hrano, ki se podari pred iztekom minimalnega roka trajanja ali ki ni primerna za prodajo, določijo skoraj ničto stopnjo DDV;
106. poziva Komisijo, naj dopolni Uredbo (EU) št. 223/2014 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. marca 2014 o Skladu za evropsko pomoč najbolj ogroženim¹ z izvedbenim aktom, ki bo spodbujal uporabo tega sklada za omogočanje darovanja hrane s financiranjem stroškov zbiranja, prevoza, skladiščenja in razdeljevanja in bo urejal uporabo intervencijskih zalog v okviru skupne kmetijske politike; spodbuja lokalne, regionalne in nacionalne organe, naj podprejo vzpostavitev infrastrukture za darovanje hrane v regijah in na območjih, kjer jih še ni, so neustrezne ali nimajo zadostnih zmogljivosti;
107. poziva Komisijo in države članice, naj ne preusmerjajo sredstev Sklada za evropsko pomoč najbolj ogroženim, ki so že rezervirana za banke hrane in dobrotelne

---

¹ UL L 72, 12.3.2014, str. 1.

organizacije za druge ciljne skupine;

108. poudarja, da darovanja hrane ni mogoče jemati kot samoumeven ukrep za rešitev srži revščine; zato poudarja, da se je treba izogibati nestvarnim pričakovanjem v zvezi s tem: ni namreč mogoče pričakovati, da bi z darovanjem hrane hkrati ublažili socialno problematiko in preprečili nastajanje živilskih odpadkov; zato poziva Komisijo, naj odločneje ukrepa za preprečevanje revščine;
109. poziva Komisijo in države članice, naj bodo v zvezi z darovanjem hrane čuječne in naj poskrbijo, da ne bo nastal alternativni trg z darovano hrano, tako da bi bili ljudje v stiski prikrajšani za darovano hrano, podjetja pa je ne bi želela darovati;
110. poziva Komisijo in države članice, naj brez nepotrebnega obremenjevanja malih in srednjih podjetij ter prostovoljskih organizacij pobliže spremljajo darovanje hrane in poskrbijo, da se ne bo izgubljala drugam in da se ne bo prodajala na alternativnih trgih, tako da bo zares prišla do ljudi v stiski in da trgovcev ne bi odvracali od podarjanja hrane zaradi tveganja nepoštena konkurence;
111. poziva vse akterje v verigi preskrbe s hrano, naj prevzamejo svoje del odgovornosti in izvajajo skupni izjavi o živilskih odpadkih z naslovom *Every Crumb Counts* (Vsaka drobtinica šteje) in *Retail agreement on waste* (Maloprodajni sporazum o odpadkih); poudarja, da je maloprodajni sektor vsak dan v stiku z več milijoni potrošnikov in ima edinstven položaj za izobraževanje in ozaveščanje o živilskih odpadkih ter s tem za spodbujanje k ozaveščenim odločitvam; poudarja, da trženjske prakse, kot je „dva za ceno enega“, povečujejo tveganje, da potrošniki kupijo več, kot lahko porabijo; v zvezi s tem poudarja, da je potrebna ponudbi manjših pakiranj za manjša gospodinjstva; pozdravlja, da nekateri trgovci na drobno prodajajo živila s kratkimi roki uporabe po znižanih cenah, a meni, da bi morala biti ta praksa bolj razširjena;
112. ponovno poudarja, da so zavržena jajca še vedno eden od glavnih problemov, ki pesti trgovce na drobno; poziva Komisijo, naj preuči možnosti za zmanjšanje količine zavrženih jajc ob upoštevanju znanstvene ocene EFSA, in prosi države članice, naj ustrezno obveščajo potrošnike o tem pomembnem vprašanju;
113. poziva Komisijo, naj izvede študijo o vplivu reform skupne kmetijske in skupne ribiške politike na nastajanje in zmanjševanje živilskih odpadkov;
114. poudarja, da so možnosti kmetov za preživetje odvisne od dobavljanja izdelkov na trg pod poštenimi pogoji in po dobičkonosnih cenah ter da pomeni izguba pridelka na ravni kmetije izgubo naložbe in prihodka za kmete, vključno z izgubami zaradi ekstremnih ali neobičajnih podnebnih dogodkov, poškodovanim pridelkom zaradi naravnih nesreč ali uničenim, ker cene na trgu padejo ali so nizke; ob tem poudarja, da nihanje cen na kmetijskih trgih vpliva na proizvodnjo in prihodke kmetov ter lahko pripomore k nastajanju živilskih odpadkov, zato bi morala skupna kmetijska politika vsebovati orodja za boj proti nihanju cen;
115. poudarja, da Komisija še ni izvedla študije, s katero bi ugotovila učinek različnih reform na obseg kmetijske proizvodnje in njen vpliv na nastajanje živilskih odpadkov, zato jo poziva, naj vprašanje živilskih odpadkov vključi v oblikovanje svojih prihodnjih politik in v izvajanje skupne kmetijske politike;

116. poudarja, da je lahko nastajanje živilskih odpadkov v fazi proizvodnje posledica poslabšane kmetijske proizvodnje zaradi zmanjšanja kakovosti zemlje, biotske raznovrstnosti (zmanjšanje oprashaevanja) in različnih naravnih virov ter da bi bilo treba to upoštevati pri prihodnjem razvoju kmetijstva in skupne kmetijske politike;
117. meni, da je v okviru skupne kmetijske politike in nacionalnih politik pomembno zagotoviti ustrezno gospodarjenje z zemljišči, da bi omejili posredne izgube hrane zaradi slabo upravljane urbanizacije in razvoja infrastrukture ali opustitve kmetijskih površin, za katerih obdelovanje ni gospodarskega interesa;
118. spodbuja države članice, naj dodobra izkoristijo potencial Evropskega sklada za ribištvo in Evropskega sklada za pomorstvo in ribištvo, da bi zmanjšale živilske odpadke zaradi zavržkov rib in pri organizmih, gojenih v okviru akvakulture, izboljšale stopnjo preživetja;
119. upa, da bo obveznost iztovarjanja v okviru skupne ribiške politike, ki se ravno postopno uvaja, pripomogla k bolj selektivnim ribolovnim orodjem in praksi ter s tem do manj zavržkov rib na morju; ugotavlja, da se obveznost iztovarjanja ne uporablja za vse ribe in da so zato potrebni nadaljnji ukrepi;
120. izraža pomisleke zaradi količine odpadkov pri ulovu rib, saj gre za hitro pokvarljivo blago in pogosto izredno dolge poti, da ribe pridejo do predelave, kar pomeni pogost prevoz iz Evrope v Azijo in nazaj v Evropo za končno prodajo;
121. opozarja, da je pri hrani in krmi pomemben koncept odtisa porabe vode;
122. želi spomniti, da po Uredbi (ES) št. 178/2002 Evropskega parlamenta in Sveta med hrano šteje tudi voda, ki je „namenoma vgrajen[a] v živilo med izdelavo, pripravo ali obdelavo živila“, ter da je voda temeljni strateški vir vse agroživilske industrije;
123. poudarja, da živilski odpadki glede na kakovost, vrsto in količino porabljene vode pri proizvodnji hrane pomenijo tudi izgubo vode;
124. opozarja, da je v kmetijstvu pomembno izboljšati gospodarjenje z vodo, razviti sisteme pridelave hrane, ki vključujejo pametno porabo vode, ter povečati varnost vode in hrane ter zanesljivost oskrbe z njima na območjih z največjim tveganjem zaradi podnebnih sprememb;
125. poudarja, da lahko inovativne in okolju prijazne rešitve na področjih, kot so upravljanje soproizvodov in stranskih proizvodov v proizvodnji hrane, trgovini z živili, shranjevanje hrane, digitalna tehnologija in embalaža, ki je v stiku z živili, bistveno prispevajo k zmanjšanju količine živilskih odpadkov; spodbuja Komisijo, države članice in druge deležnike, naj podpirajo raziskave na teh področjih in spodbujajo trajnostne in učinkovite rešitve; meni, da so storitve v okviru sodelovalnega gospodarstva pomembne za ozaveščanje in spodbujanje trajnostne porabe; poziva Komisijo, naj pospešuje inovacije v okviru raziskovalnih projektov in programov, ki se financirajo iz proračuna EU, kot je evropsko partnerstvo za inovacije;
126. poudarja, da odgovornost za preprečevanje nastajanja živilskih odpadkov nosijo vsi v dobavni verigi, vključno s proizvajalci sistemov pakiranja; poudarja, da embalažni

materiali in rešitve pozitivno prispevajo k preprečevanju izgub hrane in nastajanja živilskih odpadkov vzdolž dobavne verige, npr. embalaža, ki zmanjša izgube hrane pri prevozu in skladiščenju, ki dlje časa ohrani kakovost in higieno živil ali ki podaljšuje rok uporabnosti; poudarja pa, da je treba zagotoviti, da bo embalaža ustrezala svojemu namenu (torej da hrana ne bo preveč ali premalo zapakirana), da bo ustrezala proizvodu in potrošnikovim potrebam ter da bo upoštevan vidika vsega življenjskega cikla pakiranega proizvoda, vključno z zasnovo in uporabo embalaže; poziva Komisijo in države članice, naj ocenijo koristi embalaže za živila, ki je izdelana na biološki osnovi, je biološko razgradljiva in primerna za kompostiranje, ob tem pa naj upoštevajo vpliv na zdravje ljudi in varnost hrane ter delujejo po pristopu življenjskega cikla; poudarja, da morajo biti cilji zmanjševanja živilskih odpadkov v skladu z ukrepi in cilji iz Direktive 94/62/ES ter da morajo države članice sprejeti ukrepe, s katerimi bodo znatno zmanjšale uporabo embalaže, ki ni primerna za recikliranje, in čezmerno embaliranje;

127. spodbuja Komisijo in države članice, naj podpirajo razvoj in uporabo aktivnih in pametnih embalažnih materialov za stik v živilu in drugih inovativnih rešitev, ki bi pripomogli k učinkoviti rabi virov in krožnemu gospodarstvu; poudarja, da bi morala zakonodaja o materialih za stik z živilu omogočati največjo možno raven varstva potrošnikov za ves embalažni material, vključno z uvoženim materialom iz tretjih držav; zato poziva Komisijo, naj predstavi usklajena pravila EU za materiale za stik z živilu in naj da prednost pripravi posebnih ukrepov EU za papir, karton in podobne materiale v skladu z resolucijo Parlamenta z dne 6. oktobra 2016 o izvajanju Uredbe (ES) št. 1935/2004 o materialih, namenjenih za stik z živilu;
128. priporoča spodbujanje uporabe prostovoljnih kodeksov dobre prakse v podjetjih, ki bi jih pripravile sektorske organizacije v živilstvu, gostinstvu in hotelirstvu, za optimalno uporabo proizvodov in spodbujanje darovanja hrane programom, ki zbirajo presežno hrano za socialne namene;
129. poziva države članice, naj spodbujajo k sklepanju dogovorov ali memorandumov o soglasju za uveljavljanje odgovornega ravnanja in dobre prakse za zmanjševanje količin živilskih odpadkov, kot je uvedba posod za večkratno uporabo iz recikliranih materialov v restavracijah, ki bi gostom omogočile, da ostanke hrane odnesejo s seboj;
130. priporoča, naj se v gostinstvu in turizmu uporabljajo lokalni in regionalni ter sezonski proizvodi, da se skrajša veriga proizvodnje in porabe hrane in skrajšajo faze predelave ter s tem zmanjša količina odpadkov, ustvarjenih v različnih fazah;
131. poudarja, da razvoj v digitalnem sektorju ponuja številne možnosti za preprečevanje nastajanja živilskih odpadkov, zlasti vzpostavitev spletnih platform za „reševanje“ hrane, ki restavracijam omogočajo ponujanje neprodanih jedi po znižanih cenah; poudarja, da so takšne izkušnje obrodile pomembne rezultate v državah članicah, v katerih so se razvile;
132. poziva Komisijo, naj prizna prispevek družbeno odgovornih pobud, kot je pobuda *Healthy Nutritional Standard*, katere cilj je s prostovoljnim in soreguliranim označevanjem hrane v restavracijah in turizmu zagotavljati kakovostnejše informacije o hrani različnim skupinam potrošnikov s posebnimi prehranskimi potrebami ali navadami, da se zmanjša količina živilskih odpadkov v teh sektorjih;

133. poziva Komisijo in države članice, naj sodelujejo z državami v razvoju, da bi izboljšali njihovo infrastrukturo prehranske verige in zmanjšali količino njihovih živilskih odpadkov;
134. poziva vse institucije in organe Evropske unije, naj v javne razpise, povezane z gostinstvom, vključijo zahtevo o načrtih za ravnanje z živilskimi odpadki in njihovo zmanjšanje; poziva kvestorje, naj dajo prednost ukrepom za zmanjšanje količine živilskih odpadkov v Evropskem parlamentu, in spodbuja tudi druge evropske institucije, naj sledijo temu zgledu; spodbuja države članice, naj zmanjšajo količino živilskih odpadkov v javnih ustanovah;
135. naroči svojemu predsedniku, naj to resolucijo posreduje Svetu in Komisiji ter nacionalnim parlamentom.

OBRAZLOŽITEV

Evropska unija je kot ena od najbogatejših in najuspešnejših skupnosti na svetu moralno in politično zavezana zmanjšanju ogromnih količin živilskih odpadkov, ki nastanejo vsako leto. Zavržena in izgubljena hrana pomeni tudi zavrženo vodo, zemljo, delovni čas, energijo ter druge dragocene in pogosto omejene vire.

Po ocenah v EU vsako leto zavržemo 88 milijonov ton hrane. Pri proizvodnji in odstranjevanju živilskih odpadkov v EU se sprosti 170 milijonov ton emisij CO₂, porabi pa se 261 milijonov ton virov.

Cilj trajnostnega razvoja št. 12.3 je do leta 2030 na svetovni ravni prepoloviti količino zavržene hrane na prebivalca v prodaji na drobno in pri potrošnikih ter zmanjšati izgube hrane vzdolž proizvodne in dobavne verige, skupaj z izgubami po spravilu pridelka.

Živilski odpadki in izgube hrane na svetovni ravni nastajajo v različnih obdobjih in na različnih mestih. V industrializiranih državah je največ odpadkov v končnih fazah, torej distribuciji in potrošnji. V državah v razvoju pa so zaradi pomanjkanja naprednih kmetijskih praks, učinkovitih prometnih sistemov in infrastrukture ter varnih zmogljivosti za shranjevanje skoncentrirani v začetnih fazah.

Po ocenah v okviru projekta FUSIONS največ živilskih odpadkov v EU ustvarijo gospodinjstva (53 %) in sektor predelave (19 %). Gostinski sektor prispeva 12 %, primarna proizvodnja 10 %, prodaja na debelo in drobno pa 5 %.

Ker gre za zapleteno problematiko, je potreben usklajen odziv politike na ravni EU in držav članic, pri čemer bi upoštevali politike na področju odpadkov, varne hrane in informacij, pa tudi vidike gospodarske, okoljske, kmetijske, izobraževalne in socialne politike ter politike na področju raziskav in inovacij.

Živilski odpadki nastajajo v vsej verigi preskrbe s hrano, zato morajo ukrepe za preprečevanje in zmanjševanje te problematike sprejeti vsi akterji. To poročilo je torej predvideno kot izčrpen dokument in obravnava to problematiko vzdolž vse verige preskrbe s hrano in njene potrošnje ter proučuje politična in praktična sredstva in načine za njeno zmanjšanje. Pri tem mora imeti prednost ohranjanje in izboljševanje varnosti hrane.

Problematika učinkovite rabe virov in živilskih odpadkov je visoko na političnem dnevnem redu EU in vseh njenih institucij. Komisija je nedavno postavila platformo o izgubah hrane in živilskih odpadkih, napreduje pa tudi oblikovanje smernic EU za darovanje hrane. Ko bodo smernice dokončno oblikovane, bodo dragoceno orodje za povečanje količine podarjene hrane v državah članicah, a veliko vprašanj v zvezi z živilskimi odpadki verjetno ne bo prišlo v področje uporabe smernic.

Napreduje tudi akcijski načrt za krožno gospodarstvo in bi moral biti temelj usklajenega evropskega ukrepanja. Da bi lahko v EU to problematiko reševali sistematično, potrebujemo skupne opredelitve, hierarhijo in metodologijo. ker na ravni Unije še ni skupne dosledne opredelitve živilskih odpadkov in skupne metodologije za merjenje njihove količine, je težje primerjati različne sklope podatkov in spremljati napredek pri zmanjševanju količine živilskih odpadkov.

Evropski parlament bi moral do teh vprašanj zavzeti usklajeno stališče. Zato bo to poročilo, kolikor mogoče, usklajeno z ustreznimi odločitvami, ki bodo sprejete v okviru ravno potekajočega pomembnega dela za pripravo zakonodajnega svežnja o odpadkih.

Problematika živilskih odpadkov in izgube hrane presega zgolj razsežnost odpadkov. Za vprašanja, kot so označevanje, odgovornost, izobraževanje, izmenjava primerov dobre prakse in zavržki, bo potrebna dodatna pozornost, kažejo pa tudi, da je potreben usklajen odziv na različnih področjih politike.

Po podatkih poročila FUSIONS na živilske odpadke pozitivno ali negativno vpliva 52 aktov EU: 29 uredb, 10 direktiv, 3 sklepi, 10 sporočil in 1 resolucija ter zajemajo naslednja področja politike EU: kmetijstvo, ribištvo, obdavčevanje, varstvo potrošnikov, okolje, finance, gospodarstvo, javno zdravje, industrijska politika in notranji trg.

Komisija bi morala pri prizadevanjih za zmanjšanje živilskih odpadkov preučiti ustrezno zakonodajo, da bi ugotovila, ali ustreza namenu, in opredelila morebitne vrzeli, prekrivanja ali področja, kjer so potrebne pojasnitve ali nadaljnji ukrepi.

V zvezi s sedanjim regulativnim okvirom in glede na napačne razlage veljavne zakonodaje EU na nacionalni ravni bi bilo treba za učinkovite spremembe v smernicah EU za darovanje hrane pojasniti, za katera področja je odgovorna EU in za katera države članice.

Poleg tega je očitno, da je treba med državljani izboljšati razumevanje hrane, varnosti hrane ter živilskih odpadkov in vzrokov zanje. Kot kaže raziskava Eurobarometer, opravljena leta 2015, označbo minimalnega roka trajanja razume 47 %, pomen datuma uporabe pa 40 % evropskih državljanov.

Obenem skoraj šest od desetih evropskih državljanov trdi, da pri nakupovanju in pripravi obrokov vedno preverijo označbe datuma uporabe in minimalnega roka trajanja, zelo malo pa jih trdi, da tega nikoli ne počnejo. Ti ugotovitvi potrjujeta, da je pomen označbe datuma na živilih slabo razumljen in da se zaradi tega še povečuje količina živilskih odpadkov.

Ozaveščanje potrošnikov je kritično področje, na katerem so za zmanjšanje živilskih odpadkov potrebna skupna prizadevanja. Raziskava Eurobarometer kaže, da se potrošniki zavedajo svoje vloge pri preprečevanju živilskih odpadkov. Po mnenju več kot treh četrtin evropskih državljanov k preprečevanju živilskih odpadkov prispevajo posamezni potrošniki.

Na raven živilskih odpadkov bi lahko negativno vplivali tudi drugi elementi iz veljavne zakonodaje. Direktiva Sveta 2006/112/ES z dne 28. novembra 2006 o skupnem sistemu davka na dodano vrednost (direktiva o DDV) na primer določa, da je podarjena hrana obdavčljiva in da oprostitev plačila davka na podarjeno hrano niso dovoljene. Da bi se temu izognili, Komisija priporoča, naj bo vrednost podarjene hrane, ki je pred iztekom minimalnega roka trajanja ali ni primerna za prodajo, za davčne namene razmeroma nizka ali skoraj enaka nič. Nekatere države članice so našle pravne načine za odpravo davkov na podarjeno hrano, nekatere, zlasti na novo priključene, pa ne. Zato je treba pozvati Komisijo, naj predlaga spremembo direktive o DDV, s katero bi se izrecno odobrile oprostitev plačila davka na podarjeno hrano.

Ekonomske in druge spodbude na ravni držav članic lahko deležnikom dajo jasen signal, da morajo okrepite prizadevanja za zmanjšanje živilskih odpadkov. V državah, kot sta Francija in

Španija, so se spodbude na področju davka od dohodkov pravnih oseb izkazale za učinkovite pri spodbujanju darovanja hrane bankam hrane.

Vprašanja o odgovornosti darovalcev, ki izhajajo iz splošne živilske zakonodaje in Direktive Sveta 85/374/EGS z dne 25. julija 1985 o prilagajanju zakonov in drugih predpisov držav članic v zvezi z odgovornostjo za proizvode z napako, so primer pravne negotovosti. Darovalci, ki hrano podarijo v dobri veri in v skladu z vsemi zakoni o varnosti hrane in drugimi zakoni, načeloma ne bi smeli imeti pravnih težav.

Količino podarjene hrane bi lahko povečali z obliko zakonodaje „usmiljenega samarijana“ na ravni EU, kjer bi bilo upoštevano načelo subsidiarnosti. Komisija bi morala preučiti možnost uvedbe take zakonodaje in njene učinke na zmanjšanje živilskih odpadkov in varnost hrane. V zvezi s tem je treba pojasniti, da je varnost hrane prednostna naloga in da ukrepi zmanjševanja živilskih odpadkov ne smejo ogroziti veljavnih standardov na področju varnosti hrane.

Raziskave in razvoj imajo zelo pomembno vlogo pri zmanjševanju živilskih odpadkov, izboljševanju varnosti hrane in povečevanju splošne trajnosti proizvodnje hrane v vseh sektorjih verige preskrbe s hrano in njene potrošnje. Na področjih, kot so upravljanje soproizvodov in stranskih proizvodov v proizvodnji hrane, shranjevanje hrane, digitalna tehnologija in embalaža, bi bilo treba spodbujati in podpirati razvoj inovativnih in okolju prijaznih rešitev.

Jasno je, da morajo ukrepati tako Evropska unija, države članice, kmetje, predelovalci, proizvajalci embalaže, prevozniki, trgovci na drobno, gostinski sektor in potrošniki kot vsi ostali deležniki.

Izkušnje so pokazale, da so bile spontane pobude prostovoljnih in strokovnih deležnikov, ki želijo v javnosti razširiti in uveljaviti kulturo boja proti odpadkom, na območjih, kjer so jih začeli, na splošno uspešne. Komisija in države članice bi morale spodbujati uspešne prakse zmanjševanja živilskih odpadkov in metode ohranjanja virov, ki jih deležniki že uporabljajo.

Da bi jih lahko učinkovito zmanjšali, moramo znova temeljito razmisliti, kako proizvajamo, tržimo in uživamo hrano na vseh stopnjah verige preskrbe in potrošnje, za kar je potrebno skupno razumevanje teh vprašanj in tesno sodelovanje med vsemi deležniki.

MNENJE ODBORA ZA KMETIJSTVO IN RAZVOJ PODEŽELJA

za Odbor za okolje, javno zdravje in varnost hrane

o pobudi za učinkovito rabo virov: zmanjšanje živilskih odpadkov, izboljšanje varnosti hrane (2016/2223(INI))

Pripravljaivec mnenja: James Nicholson

POBUDE

Odbor za kmetijstvo in razvoj podeželja poziva Odbor za okolje, javno zdravje in varnost hrane kot pristojni odbor, da v svoj predlog resolucije vključi naslednje pobude:

1. ugotavlja, da živilske odpadke povzročata vrsta dejavnikov in da gre za vprašanje, ki se pojavlja na vseh ravneh verige, z enako odgovornostjo za ukrepanje na vsaki stopnji, pa naj gre za proizvodnjo, predelavo, trženje, prevoz ali porabo hrane; zato vztraja, da je treba izboljšati komunikacijo med vsemi akterji v verigi preskrbe s hrano, zlasti med dobavitelji in distributerji, da bi ponudbo uskladili s povpraševanjem;
2. poziva vse deležnike v verigi proizvodnje hrane, dobavni verigi in verigi porabe hrane, naj uporabijo različne primere najboljše prakse ter izmenjujejo informacije in izkušnje, povezane z učinkovitimi ukrepi iz držav članic EU, da bi preprečili nastajanje živilskih odpadkov na različnih stopnjah proizvodne in dobavne verige ter verige porabe hrane, ter poziva Komisijo, naj predlaga smernice na podlagi dokazanih podatkov in primerov najboljše prakse;
3. poudarja, da so možnosti kmetov za preživetje odvisne od dobavljanja izdelkov na trg pod poštenimi pogoji in po dobičkonosnih cenah ter da izguba pridelka na ravni kmetij, vključno s pridelkom, izgubljenim zaradi ekstremnih ali nenavadnih podnebnih dogodkov, poškodovanim v naravni katastrofi ali uničenim, ker so cene na trgu padle ali so nizke, pomeni izgubo naložbe in prihodka za kmete; v zvezi s tem opominja, da nihanje cen na kmetijskih trgih vpliva na proizvodnjo in prihodke kmetov ter lahko pripomore k nastajanju živilskih odpadkov, zato bi morala skupna kmetijska politika vsebovati orodja za boj proti nihanju cen;
4. poudarja, da bi se morale Komisija in države članice najprej posvetovati predvsem z vsemi ključnimi deležniki, vključno s kmetijskim sektorjem, in izvesti oceno učinka glede vseh predlaganih ukrepov, ki jih je treba sprejeti za preprečevanje nastajanja živilskih odpadkov po Uniji;

5. poudarja, da je treba nastajanje živilskih odpadkov analizirati medsektorsko, saj vpliva na več politik hkrati, vključno s kmetijsko in ribiško politiko, politiko varnosti hrane ter okoljsko, socialno in davčno politiko; zato vztraja, da je treba boljše uskladiti različne politike in zagotoviti, kjer je to mogoče, da je zmanjšanje živilskih odpadkov prednostni cilj obstoječih politik, ter poudarja, da boj proti nastajanju živilskih odpadkov ne bi smel ogrožati standardov varnosti hrane, okoljskih standardov in standardov varstva živali, zlasti zdravja in dobrobiti živali;
6. poudarja ugotovitve posebnega poročila Evropskega računskega sodišča z naslovom Boj proti potratu hrane: priložnost, da EU izboljša učinkovitost rabe virov v verigi preskrbe s hrano, pri čemer poudarja, da so bili ukrepi Komisije v zvezi z živilskimi odpadki do zdaj samo občasni in razdrobljeni, hkrati pa opozarja na ureditvene vrzeli, kot sta odložitev obveznega poročanja držav članic o živilskih podatkih in prestavitev roka za sprejetje izvedbenega akta, ki določa skupno metodologijo ocenjevanja količin hrane;
7. poudarja, da Komisija še ni izvedla študije, s katero bi ugotovila učinek različnih reform na obseg kmetijske proizvodnje in njen vpliv na nastajanje živilskih odpadkov, zato jo poziva, naj vključi vprašanje živilskih odpadkov v oblikovanje svojih prihodnjih politik in v izvajanje skupne kmetijske politike;
8. poziva Komisijo, naj v prihodnjih politikah jasno razlikuje med zavrženo hrano, ki je posledica vedenja potrošnikov in jo je z ustreznimi pobudami in kampanjami ozaveščanja mogoče zmanjšati, ter izgubo hrane, ki se ji na primarni proizvodni ravni zaradi dogodkov, povezanih z neugodnimi vremenskimi razmerami, kot so neurja, ni mogoče izogniti;
9. pozdravlja nedavno ustanovitev platforme EU o izgubah hrane in živilskih, da bi deležnikom omogočili izmenjavo informacij v zvezi z optimizacijo porabe neizkoriščenih živil in stranskih proizvodov iz živilske verige v proizvodnji krme ter njenem pomenu za primarno proizvodnjo; poziva Komisijo, naj Parlamentu posreduje podroben načrt ukrepov, ki se izvajajo, zadanih ciljev in podciljev ter poročilo o napredku dela v povezavi s skupno metodologijo in podarjanjem, ter jo poziva, naj bodo postopki platforme EU o izgubah hrane in živilskih odpadkih na voljo v vseh 24 jezikih EU;
10. poudarja pobude v akcijskem načrtu za krožno gospodarstvo glede ukrepov za vzpostavitev platforme za finančno podporo, da bi pritegnili naložbe in inovacije, usmerjene v zmanjšanje izgub, ter smernice, namenjene državam članicam, za pretvorbo nekaterih izgub hrane ali kmetijskih stranskih proizvodov v energijo;
11. poudarja, da bi bilo treba za energetske potrebe uporabiti odpadke in stranske proizvode, ki jih ni več mogoče uporabiti v nobenem drugem postopku višje v hierarhiji odpadkov;
12. poziva Komisijo, naj prizna vlogo javnih agencij, ki zagotavljajo storitve splošnega pomena, pri upravljanju odpadkov in prizadevanjih za boj proti živilskim odpadkom, ter prizadevanja podjetij, kot so MSP, ki neposredno prispevajo h krožnemu gospodarstvu;
13. poudarja, da imajo živilski odpadki ogromne posledice za okolje, prispevajo k

- podnebnim spremembam ter zmanjšujejo omejene vire, kot so zemlja, energija in voda;
14. se zaveda možnosti za optimizacijo uporabe neizogibno izgubljenih ali zavrženih živil in stranskih produktov iz živilske verige, zlasti živalskega izvora, v proizvodnji krme, recikliranju krmil in proizvodnji sredstev za izboljšanje tal, ter da je to pomembno za primarno proizvodnjo;
  15. poziva Komisijo, naj analizira pravne ovire za uporabo neizkoriščenih živil v proizvodnji krme in spodbuja raziskave na tem področju, hkrati pa poudarja, da so potrebni boljša sledljivost, skladnost s standardi biološke zaščite ter uporaba postopkov za ločevanje in predelavo, ki izničujejo tveganje v zvezi z varnostjo hrane;
  16. poziva, naj se z zakonodajo EU določi celovita hierarhija živilskih odpadkov z jasnim poudarkom na preprečevanju pri viru nastajanja; poudarja, da je preprečevanje pri viru nastajanja glavna prednostna naloga hierarhije živilskih odpadkov; ugotavlja, da temu sledi uporaba za prehrano ljudi, šele nato živalska krma, kompostiranje in anaerobna razgradnja, torej:
    - a) preprečevanje pri viru nastajanja;
    - b) reševanje užitne hrane, dajanje prednosti prehrani ljudi pred živalsko krmo in ponovno predelavo v neživilske proizvode;
    - c) organsko recikliranje;
    - d) energijska predelava;
    - e) odstranjevanje;
  17. se zaveda možnosti za izboljšano uporabo neizkoriščenih živil in stranskih produktov iz živilske verige v proizvodnji krme, ter da je to pomembno za primarno proizvodnjo, a poudarja, da je treba upoštevati hierarhijo odpadkov in da je potrebna boljša sledljivost;
  18. poudarja, da se morajo kmetje združevati v zadrage ali poklicna združenja, da bi zmanjšali izgube hrane s poglobitvijo svojega znanja o trgih, kar bi omogočilo učinkovitejše načrtovanje, ekonomije obsega in izboljšanje njihove zmožnosti trženja proizvodov;
  19. poudarja pomen sodelovanja, na primer prek organizacij proizvajalcev ali drugih organov, kot so medpanožne organizacije in zadrage, za boljši dostop do financiranja za inovacije in naložbe v tehnologije obdelave, kot so kompostiranje in anaerobna presnova, kjer je ustrezno ali nadaljnja predelava proizvodov, kar bi lahko kmetom omogočilo dostop do novih proizvodov, trgov in strank; v zvezi s tem opominja, da boljša sektorska organizacija in uporaba pogodb omogočata boljše upravljanje proizvodnje in učinkovitejši boj proti nastajanju živilskih odpadkov; meni, da je bistvenega pomena, da se to izvaja na lokalni ali regionalni ravni, da bi upoštevali načelo bližine;
  20. se zaveda, da kmetom prednosti sodelovanja in digitalizacije, ki omogočata boljši dostop do podatkov in napovedi, ter razvoj programov napredne proizvodnje prinašata

koristi, saj jim omogočata prilagajanje proizvodnje povpraševanju, boljše usklajevanje z drugimi sektorji verige preskrbe s hrano ter zmanjšanje količine odpadkov; glede na zahteven izziv zmanjševanja neizogibnih živilskih odpadkov poudarja, da je treba spodbujati učinkovito uporabo živilskih odpadkov, tudi v biogospodarstvu;

21. meni, da bi za boljšo uskladitev ponudbe in povpraševanja po proizvodih predpisi o označevanju, ki bi zagotavljali ustrezne informacije o izvoru sestavin ter tehnikah, uporabljenih pri proizvodnji in predelavi, omogočali potrošniku, da kupuje bolj ozaveščeno ter s tem neposredno vpliva tudi na dejavnike proizvodnje, kar bi imelo pozitivne okoljske, gospodarske in socialne učinke;
22. poziva Komisijo in države članice, naj zagotovijo dodatne spodbude za preprečevanje nastajanja živilskih odpadkov;
23. poziva Komisijo in države članice, naj kmete in potrošnike bolje poučijo o učinkovitejšem upravljanju energetskih, vodnih in naravnih virov vzdolž vse živilske verige, da bi znatno zmanjšali izgubo virov in hrane ter posledično znižali vhodne stroške in izgubo hranil ter povečali inovacije in trajnost v sistemih kmetovanja;
24. meni, da je potrebnih več raziskav in informacij, da bi se izognili živilskim odpadkom v primarni proizvodnji in da bi prakse, ki v okviru kmetijske proizvodnje, predelave hrane ali razdeljevanja povzročajo izgubo virov, nadomestili z okolju prijaznimi metodami;
25. poudarja, da bi morali za ohranitev najmanjšega možnega obsega živilskih odpadkov kmetom omogočiti, da bi lahko s tehničnega in ekonomskega vidika svoje proizvode uporabljali tako, da bi zagotavljali najučinkovitejšo mogočo rabo virov;
26. meni, da je potrebnega več sodelovanja med proizvajalci in da je treba uporabiti organizacije proizvajalcev, da bi zagotovili in spodbujali dostop do priložnosti na sekundarnih trgih, drugih prodajnih možnosti in alternativnih možnostih uporabe za presežke hrane, ki bi jih bilo sicer treba ponovno vnesti v tla ali zavreči, pri čemer je treba dati prednost ponovni uporabi za prehrano ljudi, kot sta prodaja predelane hrane na nižji ravni in prodaja na lokalnih trgih;
27. ugotavlja, da je treba proizvode, ki jih je mogoče še naprej uporabljati za namene, ki niso povezani s hrano, kot so pretvorba v krmo, gnojenje polj ali uporaba za kompostiranje ali proizvodnjo energije, jasno ločevati od tistih, ki veljajo za odpadke, da ne bi ogrozili njihove ponovne uporabe;
28. se zaveda tveganja onesnaževanja zaradi plastike in kovin v živilskih odpadkih, ki se uporabljajo za kompostiranje in prst, nato pa prehajajo v sladkovodne in morske ekosisteme, ter poziva k čim večji omejitvi te poti onesnaževanja; poleg tega opozarja, da je namen direktive o uporabi blata iz čistilnih naprav v kmetijstvu zmanjšanje onesnaženosti kmetijskih zemljišč; zato poziva k previdnosti pri načrtovanju mešanja tokov odpadkov in k sprejetju ustreznih zaščitnih ukrepov;
29. poudarja, da je bilo v okviru projekta FUSIONS ugotovljeno, da v dejavnostih primarne proizvodnje, kot so kmetijstvo, hortikultura, akvakultura ali ribištvo, ne obstaja veliko meritev izgub hrane, kar bi lahko onemogočilo točno oceno skupnega obsega živilskih odpadkov v Evropi;

30. je seznanjen, da je v primarni proizvodni fazi zaradi raznolikosti proizvodov, zadevnih postopkov in odsotnosti jasne opredelitve živilskih odpadkov težko določiti količine zavržene hrane in izgube hrane; poziva Komisijo, naj opredeli in med državami članicami razširi primere dobre prakse v zvezi z zbiranjem podatkov o izgubah hrane in odpadni hrani na kmetijah, ne da bi kmetom nalagala dodatno upravno breme ali stroške; poziva Komisijo, naj čim prej sprejme skupno terminologijo in opredelitev pojma „živilski odpadki“, pri čemer naj upošteva razliko med živilskimi odpadki in izgubo hrane v sektorju primarne proizvodnje;
31. meni, da lahko pobude kmetov in skupnosti omogočijo trajnostne, ekonomsko vzdržne rešitve in dodajo vrednost proizvodom, ki bi jih sicer zavrgli, z razvijanjem trgov za proizvode, ki bi bili običajno izključeni iz živilske verige, in opozarja na potencial socialnoinovacijskih projektov kmetov in skupnosti, kot sta paberkovanje in podarjanje presežnih živil združenjem za zagotavljanje pomoči v hrani, tudi bankam hrane; poziva Komisijo in države članice, naj te prakse prepoznajo in jih spodbujajo v okviru drugega stebra skupne kmetijske politike;
32. poudarja, da bi bilo treba za zmanjšanje odpadkov med proizvodnjo uporabljati inovativne tehnike in tehnologije, ki bi omogočile optimizacijo obdelovanja polj ter pretvorbo proizvodov, ki ne ustrezajo standardom trga, v predelane proizvode;
33. poziva k obnovitvi učinkovite politike za urejanje kmetijskih trgov, da bi ponudbo lažje uskladili s povpraševanjem in s tem zmanjšali nastajanje živilskih odpadkov;
34. ugotavlja, da nastajanje odpadkov in izgube na ravni kmetij niso zgolj posledica specifikacij za proizvode, ki se nalagajo proizvajalcem, temveč tudi drugih omejevalnih praks, kot so preklicevanje naročil zaradi spremenjenega potrošniškega povpraševanja, prevelika proizvodnja, ki je posledica zahtev po odzivanju na sezonske potrebe in prodaja osnovnih živil pod ceno, da bi povečali tržni delež; poudarja, da je treba revidirati tržne standarde glede kakovosti in estetike pri klasifikaciji kmetijskih proizvodov;
35. meni, da je potrebnih več raziskav in informacij o rokih trajanja vsakega posameznega proizvoda ter da je treba spodbujati in povečati uživanje svežih in nepakiranih proizvodov ter zmanjšati dolgotrajno embaliranje in skladiščenje;
36. poudarja, da je potrebno ustrezno prilagoditi način distribucije, hrambe in pakiranja lastnostim izdelka in potrebam potrošnikov, da se prepreči potrata teh izdelkov;
37. ugotavlja, da lahko tržni standardi prispevajo k živilskim odpadkom ter poziva Komisijo, naj spodbuja raziskave o povezavi med tržnimi standardi in živilskimi odpadki; poziva Komisijo in države članice, naj sodelujejo, da bi vplivale na javne standarde Ekonomske komisije Združenih narodov za Evropo, da bi se s preprečevanjem nastajanja živilskih odpadkov izognili izgubi virov;
38. ugotavlja, da se zaradi nepoštenih trgovinskih praks in cenovnega dampinga v prehranski panogi hrana pogosto prodaja pod dejansko vrednostjo, kar povzroča še več odpadkov, in da je nujno potrebna prepoved prodaje pod proizvodno ceno, deloma zaradi ozaveščanja potrošnikov o resnični vrednosti hrane;

39. poziva Komisijo in države članice, naj na podlagi priporočil resolucije Parlamenta z dne 7. junija 2016¹ v najkrajšem možnem času uskladijo svoja prizadevanja in predstavijo okvir za vseevropsko reševanje težave nepoštenih trgovinskih praks v verigi preskrbe s hrano; meni, da se bo z rešitvijo te težave izboljšal položaj kmetov, najšibkejšega člena v verigi, in da zmanjšanje prevelike proizvodnje in kopičenja presežkov ne bo le pripomoglo k stabilizaciji cen in kmetom omogočilo poštene in dobičkonosne odkupne cene, temveč bo tudi zmanjšalo živilske odpadke vzdolž celotne verige in izgube, ki jih ustvarjajo družinske kmetije; poudarja, da bi pravičnejše plačevanje proizvajalcev povečalo vrednost proizvodov, s čimer bi se zmanjšali živilski odpadki v zadnjih delih dobavne verige;
40. poudarja pomen izobraževalnih pobud in ukrepov ter pobud in ukrepov za ozaveščanje, zlasti v gospodinjstvem sektorju, ter poziva Komisijo in države članice, naj spodbujajo izmenjavo primerov najboljše prakse in kampanje za ozaveščanje javnosti o vrednosti hrane in kmetijskih proizvodov, vzrokih in posledicah nastajanja živilskih odpadkov in načinih za njihovo zmanjšanje ter s tem krepijo načela trajnosti in solidarnosti;
41. poziva države članice, naj spodbujajo uvajanje izobraževalnih predmetov o prehrani na vseh ravneh izobraževanja, ter poudarja pomen vloge, ki jo imajo poleg trgovcev na drobno in medijev lokalni organi in občinska podjetja pri obveščanju občanov in zagotavljanju podpore v zvezi s tem, kako najboljše hraniti in/ali uporabiti hrano, da bi preprečili nastajanje in zmanjšali količino živilskih odpadkov;
42. opozarja na pomembno vlogo shem za razdeljevanje sadja, zelenjave in mleka v šolah pri ozaveščanju javnosti in zlasti pri uvedbi obveznih spremljevalnih ukrepov, kot je spodbujanje ozaveščenega prehranjevanja med izobraževanjem, ter poudarja, da je treba te ukrepe izkoristiti za prenos izobraževalnih sporočil o živilskih odpadkih in tem, kako preprečiti njihov nastanek;
43. poziva Komisijo in države članice, naj še naprej podpirajo projekte in promocijsko usmerjene izobraževalne kampanje, s katerimi se otroci naučijo jesti svežo, polnovredno lokalno proizvedeno hrano že od malega;
44. spodbuja države članice in Komisijo, naj spodbujajo lokalno pridelano organsko hrano ter podpirajo kratke verige preskrbe s hrano in domačo prodajo kmetijskih proizvodov;
45. poudarja, da lokalni in regionalni proizvodi ter programi kmetijstva, ki ga podpira skupnost, krajšajo dobavne verige, kar povečuje standarde kakovosti proizvodov, podpira sezonsko povpraševanje ter prinaša znatne socialne, okoljske in gospodarske koristi;
46. meni, da bi lahko imele kratke dobavne verige pomembno vlogo pri zmanjševanju živilskih odpadkov in pretirane uporabe embalaže, zmanjševanju razdalje v živilski verigi ter zagotavljanju kakovostnejše hrane in preglednosti prehranskih verig, s tem pa bi spodbujali sposobnost ekonomskega preživetja podeželskih skupnosti;
47. meni, da je največja ovira v EU za dobavo še vedno užitne presežne hrane pomoči potrebnim nezadostna ali celo popolnoma neobstoječa zmogljivost distribucijskih

---

¹ Sprejeta besedila, P8_TA(2016)0247.

kanalov; ugotavlja, da dobrodne organizacije in organi za socialno delo, vodeni s strani države ali lokalnih oblasti, nimajo dovolj materiala ali človeških virov za prevoz in distribucijo še vedno užitne hrane, ki je na voljo za dobrodne namene; ugotavlja, da to še posebej velja v najbolj prikrajšanih regijah;

48. meni, da evropski skladi olajšujejo podarjanje hrane, na primer Sklad za evropsko pomoč najbolj ogroženim, ki med drugim omogoča financiranje objektov za skladiščenje in prometne infrastrukture združenj za zagotavljanje pomoči v hrani; ker države članice teh možnosti ne izkoriščajo dovolj; priporoča, da se glede na zgoraj navedeno pri uporabi sredstev iz programa za pomoč v hrani razpoložljiva programska sredstva prerazporedijo za dobavo presežne hrane; ugotavlja, da bi lahko vrednost dobavljene hrane tistim, ki jo najbolj potrebujejo, s prerazporeditvijo sredstev – glede na prejšnji model, ki so ga pripravile evropske dobrodne organizacije – povečali za štirinajstkratnik v primerjavi s trenutno uporabo programa za pomoč v hrani;
49. ugotavlja, da je živilska industrija že sprejela pobude za zmanjšanje živilskih odpadkov tako, da je okrepila sodelovanje z združenji za zagotavljanje pomoči v hrani, med drugim tudi z bankami hrane, po vsej Evropi;
50. poziva države članice, naj razmislijo o institucionalni in finančni pomoči za socialne trgovine in samopostrežne trgovine;
51. poziva vse deležnike, naj okrepijo svoja prizadevanja, da bi hrano, ki je tik pred iztekom roka trajnosti, podarili dobrodnim ustanovam; vendar ugotavlja, da še vedno obstajajo predvsem pravne prepreke za podarjanje hrane; poziva Komisijo, naj pojasni razlago pravnih določb, ki odvrta od podarjanja hrane;
52. poudarja, da poraba zalog in hrane, ki bi jih sicer zavrgli ne izključuje potrebe po dobrem upravljanju ponudbe in pametnem upravljanjem živilske verige, da bi preprečili sistematične strukturne presežke;
53. poziva Komisijo in države članice, naj, ne da bi naložile nepotrebnega bremena na mala in srednja podjetja ter prostovoljske organizacije, podrobno spremljajo donacije hrane in poskrbijo, da se ne oblikuje alternativni trg s podarjeno hrano, kar bi onemogočalo osebam v stiski, da bi prejele podarjeno hrano, trgovce pa odvrta od podarjanja zaradi tveganja, da bi s tem spodbujali neloyalno konkurenco;
54. poziva Komisijo naj pojasni pravila o uporabi direktive o DDV v primeru pomoči v hrani in predloži predlog spremembe omenjene direktive, s katerim se bodo izrecno odobrile oprostitve plačila davka na podarjeno hrano; poziva države članice, naj sledijo priporočilom Komisije in določijo nizek DDV ali DDV, skoraj enak nič, za podarjeno hrano, ki se podari tik pred iztekom roka trajanja ali ki ni primerna za prodajo;
55. poudarja, da je lahko nastajanje živilskih odpadkov v fazi proizvodnje posledica poslabšanja kmetijske proizvodnje zaradi zmanjšanja kakovosti zemlje, biotske raznovrstnosti (zmanjšanje opravevanja) in vseh vrst naravnih virov ter da bi bilo treba upoštevati ta pojav pri prihodnjem razvoju kmetijstva in skupne kmetijske politike;
56. ugotavlja, da je za kmete zelo pomemben dostop do fitofarmaceutskih sredstev, saj lahko le tako ohranijo kakovost posevkov in poskrbijo, da pridelkov ne bi izgubili

zaradi neugodnih vremenskih razmer, škodljivcev in bolezni;

57. meni, da je pomembno, da se zagotovi ustrezno gospodarjenje z zemljišči v okviru skupne kmetijske politike in nacionalnih politik, da bi omejili posredne izgube hrane zaradi slabo upravljanje urbanizacije in razvoja infrastrukture ali popolne opustitve kmetijskih površin, za katerih obdelovanje ni gospodarskega interesa;
58. se zaveda cilja trajnostnega razvoja OZN o zmanjšanju živilskih odpadkov do leta 2030;
59. opozarja na pomen koncepta odtisa porabe vode pri hrani in krmi;
60. želi spomniti, da Uredba (ES) št. 178/2002 Evropskega parlamenta in Sveta med hrano prišteva tudi vodo, ki je „namenoma vgrajen[a] v živilo med izdelavo, pripravo ali obdelavo živila“, ter da je voda temeljni strateški vir celotne agroživilske industrije;
61. poudarja, da živilski odpadki glede na kakovost, vrsto in količino porabljene vode pri proizvodnji hrane pomenijo tudi izgubo vode;
62. opozarja, da je pomembno izboljšati upravljanje vode v kmetijstvu, razviti sisteme pridelave hrane, ki vključujejo pametno porabo vode, ter povečati varnost vode in hrane ter zanesljivost oskrbe z vodo in prehransko varnost na območjih z največjim tveganjem, povezanim s podnebnimi spremembami;
63. ugotavlja, da bi se količina zavrženih pridelkov lahko zmanjšala, če bi se prodajali neposredno potrošniku, na primer na kmetijskih tržnicah ali v prodajalnah s kmetijskimi pridelki, z ustvarjanjem kratkih prodajnih poti in kupovanjem lokalnih in malo predelanih proizvodov;
64. poziva Evropsko komisijo in države članice, naj začnejo kampanjo za ozaveščanje državljanov EU o resnih gospodarskih, socialnih in okoljskih posledicah živilskih odpadkov;
65. opozarja, da strategije trženja „plačaj enega, vzemi dva“ večajo tveganje, da bodo potrošniki kupili več kot potrebujejo, s tem pa se tudi večja tveganje, da bodo živila, pri katerih je rok porabe še oddaljen, postala živilski odpadki; pozdravlja, da nekateri trgovci na drobno ponujajo popust za proizvode, ki se bližajo roku porabe, ter meni, da bi morala to postati splošna praksa.

INFORMACIJE O SPREJETJU V ODBORU, ZAPROŠENEM ZA MNENJE

Datum sprejetja	21.3.2017
Izid končnega glasovanja	+: 36 -: 1 0: 4
Poslanci, navzoči pri končnem glasovanju	John Stuart Agnew, Clara Eugenia Aguilera García, Eric Andrieu, José Bové, Daniel Buda, Michel Dantin, Jean-Paul Denanot, Albert Deß, Diane Dodds, Herbert Dorfmann, Norbert Erdős, Luke Ming Flanagan, Martin Häusling, Esther Herranz García, Jan Huitema, Peter Jahr, Ivan Jakovčić, Elisabeth Köstinger, Zbigniew Kuźmiuk, Philippe Loiseau, Mairead McGuinness, Nuno Melo, Ulrike Müller, James Nicholson, Maria Noichl, Marijana Petir, Laurențiu Rebegea, Jens Rohde, Maria Lidia Senra Rodríguez, Ricardo Serrão Santos, Czesław Adam Siekierski, Tibor Szanyi, Marco Zullo
Namestniki, navzoči pri končnem glasovanju	Paul Brannen, Angélique Delahaye, Maria Heubuch, Karin Kadenbach, Anthea McIntyre, Massimo Paolucci, John Procter, Estefanía Torres Martínez, Vladimir Uručev (Vladimir Urutchev)

**POIMENSKO GLASOVANJE PRI KONČNEM GLASOVANJU
V ODBORU, ZAPROŠENEM ZA MNENJE**

36	+
ALDE	Jan Huitema, Ivan Jakovčić, Ulrike Müller, Jens Rohde
ECR	Zbigniew Kuźmiuk, Anthea McIntyre, James Nicholson, John Procter
ENL	Philippe Loiseau, Laurențiu Rebeca
GUE/NGL	Luke Ming Flanagan, Maria Lidia Senra Rodríguez, Estefanía Torres Martínez
NI	Diane Dodds
PPE	Daniel Buda, Michel Dantin, Angélique Delahaye, Albert Deß, Herbert Dorfmann, Norbert Erdős, Esther Herranz García, Peter Jahr, Elisabeth Köstinger, Mairead McGuinness, Nuno Melo, Marijana Petir, Czesław Adam Siekierski
S&D	Clara Eugenia Aguilera García, Eric Andrieu, Paul Brannen, Jean-Paul Denanot, Karin Kadenbach, Maria Noichl, Massimo Paolucci, Ricardo Serrão Santos, Tibor Szanyi

1	-
EFDD	John Stuart Agnew

4	0
EFDD	Marco Zullo
Verts/ALE	José Bové, Maria Heubuch, Martin Häusling

Uporabljeni znaki:

+ : za

- : proti

0 : vzdržani

INFORMACIJE O SPREJETJU V PRISTOJNEM ODBORU

Datum sprejetja	11.4.2017						
Izid končnega glasovanja	<table style="width: 100%; border: none;"> <tr> <td style="width: 60%;">+:</td> <td style="text-align: right;">64</td> </tr> <tr> <td>–:</td> <td style="text-align: right;">0</td> </tr> <tr> <td>0:</td> <td style="text-align: right;">0</td> </tr> </table>	+:	64	–:	0	0:	0
+:	64						
–:	0						
0:	0						
Poslanci, navzoči pri končnem glasovanju	<p>Marco Affronte, Zoltán Balczó, Catherine Bearder, Ivo Belet, Simona Bonafè, Biljana Borzan, Paul Brannen, Nessa Childers, Alberto Cirio, Birgit Collin-Langen, Mireille D’Ornano, Miriam Dalli, Seb Dance, Angélique Delahaye, Mark Demesmaeker, Ian Duncan, Stefan Eck, Bas Eickhout, José Inácio Faria, Karl-Heinz Florenz, Elisabetta Gardini, Gerben-Jan Gerbrandy, Arne Gericke, Jens Gieseke, Julie Girling, Sylvie Goddyn, Françoise Grossetête, Andrzej Grzyb, György Hölvényi, Anneli Jäätteenmäki, Jean-François Jalkh, Benedek Jávor, Kateřina Konečná, Urszula Krupa, Peter Liese, Norbert Lins, Susanne Melior, Miroslav Mikolášik, Massimo Paolucci, Gilles Pargneaux, Piernicola Pedicini, Annie Schreijer-Pierik, Davor Škrlec, Claudiu Ciprian Tănăsescu, Ivica Tolić, Estefanía Torres Martínez, Nils Torvalds, Adina-Ioana Vălean, Jadwiga Wiśniewska, Damiano Zoffoli</p>						
Namestniki, navzoči pri končnem glasovanju	<p>Clara Eugenia Aguilera García, Nicola Caputo, Eleonora Evi, Martin Häusling, Elisabeth Köstinger, Merja Kyllönen, Stefano Maullu, Ulrike Müller, James Nicholson, Marijana Petir, Christel Schaldemose, Bart Staes, Tiemo Wölken</p>						
Namestniki (člen 200(2)), navzoči pri končnem glasovanju	<p>Inmaculada Rodríguez-Piñero Fernández</p>						

**POIMENSKO GLASOVANJE PRI KONČNEM GLASOVANJU
V PRISTOJNEM ODBORU**

64	+
ALDE	Catherine Bearder, Gerben-Jan Gerbrandy, Anneli Jäätteenmäki, Ulrike Müller, Nils Torvalds
ECR	Mark Demesmaeker, Ian Duncan, Arne Gericke, Julie Girling, Urszula, Krupa, James Nicholson, Jadwiga Wiśniewska
EFDD	Eleonora Evi, Piernicola Pedicini
ENL	Mireille D'Ornano, Sylvie Goddyn, Jean-François Jalkh
GUE/NGL	Stefan Eck, Kateřina Konečná, Merja Kyllönen, Estefanía Torres Martínez
NI	Zoltán Balczó
PPE	Ivo Belet, Alberto Cirio, Birgit Collin-Langen, Angélique Delahaye, José Inácio Faria, Karl-Heinz Florenz, Elisabetta Gardini, Jens Gieseke, Françoise Grossetête, Andrzej Grzyb, György Hölvényi, Elisabeth Köstinger, Peter Liese, Norbert Lins, Stefano Maullu, Miroslav Mikolášik, Marijana Petir, Annie Schreyer-Pierik, Ivica Tolić, Adina-Ioana Vălean
S&D	Clara Eugenia Aguilera García, Simona Bonafè, Biljana Borzan, Paul Brannen, Nicola Caputo, Nessa Childers, Miriam Dalli, Seb Dance, Susanne Melior, Massimo Paolucci, Gilles Pargneaux, Inmaculada Rodríguez-Piñero Fernández, Christel Schaldemose, Claudiu Ciprian Tănăsescu, Tiemo Wölken, Damiano Zoffoli
VERTS/ALE	Marco Affronte, Bas Eickhout, Martin Häusling, Benedek Jávor, Davor, Škrlec, Bart Staes

0	-

0	0

Uporabljeni znaki:

+ : za

- : proti

0 : vzdržani